

MAGYAR POSTA

MEGJELENIK ÉVENKINT TIZSZER
ELŐFIZETÉSI ÁR ÉVI 8 PENGŐ
MŰSZAKI MELLÉKLETTEL 12 PENGŐ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
I. KER., KRISZTINA-KÖRUT 12. SZÁM
BUDAI POSTAPALOTA IV. EM. 426

TELEFON: AUT. 50-5-97. — MŰSZAKI ÜGYEKBEN 56-7-11.

SZERKESZTI ÉS KIADJA A M. KIR. POSTAVEZÉRIGAZGATÓSÁG MEGBIZÁSÁBÓL
A M. KIR. POSTA JOGASZ- ÉS MÉRNÖK TISZTVISELŐI ORSZAGOS EGYESÜLETÉNEK
SZERKESZTŐ-BIZOTTSÁGA.

FŐSZERKESZTŐ: **Dr. FORSTER KÁROLY** M. KIR. POSTAFŐIGAZGATÓ

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Dr. NAGY SÁNDOR
M. KIR. POSTAIGAZGATÓ

TÁRSSZERKESZTŐ:
PETAINEK JÓZSEF
M. KIR. POSTA MŰSZAKI TANÁCSOS

A feladó kikötéseinek teljesítése a megbízásoknál.

Irta: **Dr. BELUS MIHÁLY** m. kir. postatanácsos.

Exécution des instructions de l'expéditeur en matière de recouvrements.

Par le Dr. Michel Belus, conseiller des postes r. h.

L'auteur expose l'application des règles postales concernant les documents des valeurs à recouvrer, en opposant les dispositions des règles juridiques générales à celles des règles postales. L'auteur développe particulièrement le maniement des documents liés à l'échéance, ainsi que l'exécution des instructions données par l'expéditeur au sujet des documents non soldés.

Az utóbbi időben az esedékességi naphoz kötött megbízási okiratok helyes postai kezelése körül több oldalról kétely támadt. Nevezetesen egyes feladók felszólalásaikban vitatták, vajjon az esedékességi naphoz kötött okiraton (pl. váltó, csekk stb.) alapuló megbízások érvényesítésénél eljáró kézbesítőhivatalok, az általános jogszabályokat, vagy pedig a postai szabályzatokat vegyék irányadóul. Ugyancsak vitára adott alkalmat az az egymásnak ellentmondó gyakorlat, amely a megbízások feladójának a megbízási jegyzéken a kézbesíthetetlenség esetére vonatkozó rendelkezései végrehajtásánál az egyes hivataloknál kifejlődött. Célszerűnek látszik tehát, hogy a vitás kérdésekkel behatóbban foglalkozzunk.

Kétségtelen tény ugyanis, hogy az okiratokon alapuló követelések behajtására szolgáló megbízásoknál a feladó a megbízási jegyzéken több olyan rendelkezést tehet, amely a megbízási okiratoknak a rendestől eltérő kezelését vonja maga után. Fejtegetéseim kiindulópontjaként a Postaüzleti Szabályzatnak a megbízások kezelésére vonatkozó alábbi kettős rendelkezését választom.

I. A Postaüzleti Szabályzat 52. §. 5. pontja szerint, ha a feladó olyan okiratot küld a kézbesítő postahivatalhoz, amelynek beváltása

meghatározott naphoz van kötve, az esedékesség napját a jegyzék megfelelő hasábjában fel kell tüntetnie.

II. A hivatkozott szakasz 6. pontjában foglaltak értelmében pedig a feladó ki nem váltás esetében, a jegyzék „Jegyzet“ hasábjában akként intézkedhetik, hogy az okiratot azonnal küldjék vissza, vagy hogy az okiratot a név szerint megnevezett harmadik személynek az összeg lefizetése nélkül adják ki.

Ad I. Nézzük most már e kettős tétellel kapcsolatos lehetőségeket és foglalkozzunk mindeneke'őtt az esedékességi naphoz kötött okiratok kezelésével.

Ha az okirat beváltása meghatározott naphoz van kötve, a feladó a megbízást oly időben köteles postára adni, hogy az a kézbesítő postahivatalhoz legfeljebb hét nappal az esedékesség előtt érkezzék meg (A. 1. Szab. 52. §. 10. pont 4. bekezdés). E rendelkezés összhangban van a Postaüzleti Szabályzat 72. §. 1. a) pontjának rendelkezésével s célja az, hogy a megbízások, mint a többi postai küldemény általában, a beérkezést követő egy hétig álljanak a kézbesítő postahivatalnál a címzettek rendelkezésére. Ha tehát a feladó az esedékességhez kötött okiratot tartalmazó megbízást túlkorán, pl. úgy adja postára, hogy az az esedékesség előtt tíz nappal érkezik meg a kézbesítő postahivatalhoz, a megbízást a feladó hibájából nem foganatosíthatják, mert a kézbesítésre fenntartott és a beérkezéstől számított hét nap korábban telik le, mint ahogy az okirat esedékességének napja bekövetkeznék.

Feltéve azonban, hogy az esedékességhez kötött okiratot tartalmazó megbízást a feladó idejében adta postára, az esedékesség napját illetőleg mégis több kérdés merülhet fel, amelyek már eddig is vitára, illetőleg eltérő magyarázatra adtak okot. Nevezetesen:

1. A kézbesítőhivatal köteles-e vizsgálni, esetleg egváltalában vizsgálhatja-e, hogy a feladó az esedékesség napját a követelés alapjául szolgáló okiraatra érvényes jogszabályok figyelembevételével helyesen tüntette-e fel?

2. Az esedékességhez kötött okiratot a kézbesítőhivatal mikor mutassa be?

3. Ha az adós nem fizet, az okirattal mi történik?

Ad. 1. Az esedékességi napra vonatkozóan különleges jogszabályok általában a váltóknál, csekkeknél és a kereskedelmi utalvánvoknál vannak. Ezekre az okiratokra vonatkozó érvényes rendelkezéseket a váltóról szóló 1876:XXVII. törvénycikk, a csekkekről szóló 1908:LVIII. törvénycikk és a kereskedelemről szóló 1875:XXXVII. törvénycikk, valamint az ezeket módosító és kiegészítő törvények, illetőleg jogszabályok tartalmazzák. Például váltóknál a fizetés idejének meghatározását illetőleg a váltótörvény a köve'kezőket tartalmazza: a fizetés ideje határozott napra, látra (bemutatásra, tetszésre), lát vagy kelet után bizonyos időre, vagy valamely vásár napjára szólhat (3. §. 4. p.). A váltó elfogadás végetti bemutatásáról az idézett törvény 17—20. §-ai, a fizetési határnapokról pedig a 30—40. §-ok intézkednek, amelyek a váltó minősége szerint határozzák meg a bemutatási, illetőleg fizetési határidőket. A váltó bemutatásának helyét és idejét illetőleg az idézett törvény 102. és 103. §-a intézkedik. A 102. §. szerint a

fizetés végetti bemutatás az illető személy üzleti helyiségeiben, ilyen hiányában pedig annak lakásán és pedig délelőtt 9—12, délután 2—5 óra közt eszközendő. A 103. §-ban foglaltak értelmében, ha a váltó lejáratára vasárnapra vagy Gergely-naptár szerinti ünnepnapra esik, a fizetést csak a legközelebbi köznapon lehet követelni.

A csekkeknek fizetés végett való bemutatásáról az 1908 : LVIII. tc. 8—9. §-a, a bemutatás és egyéb cselekmények helyére és idejére vonatkozólag a 22. §. 19. pontja intézkedik. A kereskedelmi utalványok fizetés végetti bemutatására stb. a kereskedelmi törvény 298. §-a tartalmaz rendelkezést.

Az esedékességhez kötött okiratoknál annak vizsgálatát, hogy az okirat bemutatási idejét a megbízás feladója helyesen tüntette-e fel vagy sem, a vonatkozó jogszabályok ismerete nélkül eredményesen nem lehet elvégezni. Minthogy pedig a postahivatalok a vonatkozó jogszabályokat legtöbb esetben tényleg nem ismerik, alig beszélhetünk arról, hogy a rendeltetési hivatalok a feladók által a megbízási jegyzéknek „Az esedékesség ideje“ című rovatába írt határidő helyességét jogi szempontból helytállóan felülbírálhassák. De nem is volna helyes, hogy a postahivatalok ilyen irányú tevékenységet végezzenek, mert a postának nem az a feladata, hogy a feladó által megjelölt határidőket a törvény rendelkezései alapján felülvizsgálja, hanem hogy az okiratokat a feladó által kitűzött határnapon a címzettnek bemutassa. A postahivatalok kötelesek tehát a feladó által a megbízási jegyzékbe írt esedékességi napot minden további vizsgálat nélkül elfogadni és az okiratot a megadott esedékességi napon a címzettnek fizetés végett bemutatni.

Magától értetődik, hogy ha a feladó az esedékességi nap bejegyzésénél tévedett, ezért a felelősség teljes mértékben őt terheli és a postának anyagi vagy erkölcsi felelőssége e tekintetben szóba sem jöhet.

Ad. 2. Az esedékességi naphoz kötött megbízások fizetés végett való bemutatását (kézbesítését) a Postakezelési Utasítás 94. §. 5. és 10. pontja a következőképpen szabályozza:

Ha a megbízást házhoz kézbesítik, a hivatalok az esedékességi naphoz kötött okiratokat a beérkezés után a kézbesítőknek nem osztják ki, hanem az esedékesség napjáig maradványban őrzik és csak az esedékesség napján adják ki kézbesítésre.

Ha a megbízást nem kézbesítik házhoz, a megbízásról a beérkezés után nyomban „Értesítő és elismervény“-t állítanak ki, erre az esedékességi napot feljegyzik és e feljegyzést kék ceruzával aláhúzzák.

Az esedékességhez kötött okiratoknak az előadottak értelmében való kézbesítése semmi akadályba nem ütközik akkor, ha az esedékesség napján van postakézbesítés. De mi történjék akkor, ha az esedékesség napján nincs kézbesítés?

A fentebbi ad. 1. alatt már rámutattam arra, hogy a váltótörvény 103. §-a értelmében, ha a váltó lejáratára vasárnapra vagy a Gergely-naptár szerinti valamely közönséges ünnepnapra esik, a fizetést csak a legközelebbi köznapon lehet követelni. A feladó tehát olyan váltóknál, amelyek lejáratára vasárnapra vagy ünnepnapra esik, köteles lett volna az esedékesség napjaként vasárnap, illetőleg ünnepnap helyett a legközelebbi hétköznapot feltüntetni. A posta azonban nem vizsgál-

hatja azt, hogy a feladó az esedékesség napját az érvényes jogszabályok szerint helyesen tüntette-e fel vagy sem. A kézbesítő hivatalnak tehát vizsgálás nélkül el kell fogadnia az esedékesség napjául azt a napot, amit a feladó a megbízási jegyzékbe beírt. Természetesen ilyen esetben az okirat fizetés végett való bemutatását illetőleg a postahivatalok eljárásánál nem az okiratok bemutatására érvényes általános jogszabályban, hanem a postai szabályokban foglaltak irányadók. Ezt különben az alábbiak igazolják.

A Postaüzleti Szabályzat 3. §. 1. pontja szerint a posta igénybevételenek módját, feltételeit, nemkülönben a feleknek kölcsönös jogait és kötelezettségeit az Üzletszabályzat, valamint a módosítására és kiegészítésére kiadott rendeletek állapítják meg. Az Üzletszabályzat rendelkezései tehát a postára adott minden megbízásra — az esedékességi naphoz kötöttekre is — egyaránt érvényesek. Az Üzletszabályzat 65. §. 1., illetőleg 77. §. 1. pontja viszont kimondja, hogy a küldemények (értesítések) házhoz kézbesítésének idejét a postaigazgatóság állapítja meg. Abban a kérdésben tehát, hogy a postahivatalok a vasárnap vagy ünnepnap esedékes okiratokat mikor kézbesítsék, az általános posta-kézbesítési szabályok irányadók.

A postahivatalok szolgálati idejét a Postakezelési Utasítás 3. §-a szabályozza. Az idézett szakasz 9. pontja szerint vasárnap, Szent István napján és a Gergely-naptárban szereplő ünnepnapok közül áldozó csütörtökön, Úrnapján és karácsony első napján a posta kézbesítő szolgálata általában szünetel. Ennélfogva a postahivatalok a fel nem sorolt ünnepnapokon az esedékességi naphoz kötött megbízási okiratokat kézbesítik, a felsoroltakon viszont nem, hanem csak a következő kézbesítési napon.

Azonban a vonatkozó jogszabályok és a posta szabályainak rendelkezései nemcsak a bemutatás napjára vonatkozólag eltérők, hanem a kézbesítés helyére és idejére, valamint az okirat elfogadjának személyére nézve is különbözők. A postai szabályok szerint ugyanis szabályszerűen bemutatottnak kell tekinteni a váltót akkor is, ha a posta a váltót nem a váltótörvényben meghatározott helyen — üzlethelyiségben, lakásban —, hanem például az értesítésre megjelenő félnek a postahivatalban mutatja be. A váltótörvény szerint továbbá a bemutatásnak délelőtt 9—12, délután 2—5 óra között kell történnie. A postai szabályok határozott órához kötött bemutatást nem írnak elő, tehát a nap bármely órájában — a postai kézbesítési idő alatt — bemutatott váltót postakezelési szempontból szabályszerűen bemutatottnak kell tekinteni. Ugyancsak nem azonosak a váltótörvény és a postakezelési szabályok rendelkezései az elfogadó személyét illetőleg sem. A váltótörvény ugyanis csak az adósnak történő bemutatásról beszél, postai szabály szerint azonban a bemutatás, illetőleg kézbesítés történhetik az adós családtagjának, meghatalmazottjának, esetleg más, a Postaüzleti Szabályzat szerint az átvételre jogosított személynek is.

Ad. 3. Ha a címzett a fizetést határozottan megtagadja, azaz, ha a megbízást nem fogadja el, az eljárás igen egyszerű. Ilyen esetben ugyanis a megbízást mint kézbesíthetetlen a kézbesítőhivatal köteles a feladónak azonnal visszaküldeni (A. 1. Szab. 96. §. 1. c) pont). Abban az esetben azonban, ha a címzett a fizetést nem tagadja meg, hanem

későbbi időpontban való fizetést ígér, a kézbesítőhivatal eljárása más lesz.

Mindenekelőtt azt kell tisztázni, hogy az esedékesség idejének a megbízási jegyzéken való feltüntetése — a bemutatás napján felül — az okirat visszaküldésének a napját is jelentheti-e vagy sem. A felelet csak nemleges lehet. A Postaüzleti Szabályzat 52. §. 6. pontja szerint ugyanis a feladó a megbízási jegyzék „Jegyzet“ rovatán rendelkezhet aziránt, hogy ki nem váltás esetében az okirattal mi történjék. Nyilvánvaló tehát, hogy a feladónak az esedékességi naphoz kötött megbízásnál is a jegyzék „Jegyzet“ rovatán és nem „Az esedékesség ideje“ című rovatán kell nemfizetés esetére az azonnali visszaküldés iránt intézkednie.

A megbízási jegyzéknek „Az esedékesség ideje“ és „Jegyzet“ című rovatok a feladó más és más akaratnyilvánításának bejegyzésére szolgálnak, még pedig az egyik az okirat bemutatási napjának megjelölésére, a másik a ki nem váltott okirat visszaküldési idejének feltüntetésére. Éppen ezért, ha a feladó az esedékességi naphoz kötött okiratnál csak az első bemutatás napja iránt rendelkezik, nem lehet e rendelkezést a megadott kereten túlmenőleg úgy magyarázni, hogy ha az első bemutatáskor a címzett nem fizet, az okiratot azonnal vissza kell küldeni.

Azokat, az esedékességi naphoz kötött megbízási okiratokat tehát, amelyeket a címzett az első bemutatáskor nem váltott be, de későbbi fizetést ígért, a kézbesítőhivatal nem küldheti azonnal vissza, hanem köteles a megbízás beérkezését követő hét napig a címzett rendelkezésére tartani (A. 1. Szab. 72. §. 1. a) pont). Példával szemléltetve az esedékességhez kötött megbízási okirat kezelése a következő: Ha a 3-án esedékes okiratot tartalmazó megbízás a kézbesítő postahivatalhoz 2-án érkezik be, az okiratot a kézbesítő postahivatal a feladó rendelkezése szerint 3-án mutatja be. Ha a címzett a bemutatás napján nem tud fizetni és későbbi fizetést ígér, a kézbesítőhivatal köteles az okiratot a beérkezést követő hét napig, azaz 9-ig a címzett rendelkezésére tartani.

Meg kell jegyezni még, hogy az esedékességi naphoz kötött okiratoknál teljesen a feladótól függ, hogy az első bemutatás után a címzettnek a későbbi fizetésre a fennálló postai szabályok keretén belül mennyi idő álljon rendelkezésére. A feladónak ugyanis joga van az esedékességhez kötött megbízást az esedékesség előtti hét nap közül bármelyikén postára adni (A. 1. Szab. 52. §. 10. pont utolsó bekezdés). Például a feladó a 8-án esedékes megbízást feladhatja úgy, hogy az a kézbesítő postahivatalhoz 5-én érkezzék. Ebben az esetben a megbízást a kézbesítőhivatal 12-éig tartja vissza. A címzettnek ilyenkor tehát az első bemutatás (8) után csak 4 nap áll rendelkezésre. De feladhatja a feladó a 8-án esedékes megbízását úgy is, hogy az 1-én érkezzék meg a kézbesítő hivatalhoz, amely esetben a megbízást szintén csak 8-án mutathatják be. Ha a címzett nem fizet, a megbízást visszatartani nem lehet, mert a beérkezést követő hét nap 8-án már lejárt. Az esedékesség napján való visszaküldés azonban nem azért történik, mert az esedékességi naphoz kötött megbízásokat a bemutatás napján kell visszaküldeni, hanem azért, mert a feladó a megbízást úgy adta pos-

tára, hogy a címzettnek az okirat kiváltására csak az első bemutatási nap állt rendelkezésre.

Ad. II. Ha a megbízás feladója a ki nem váltás esetére azonnali visszaküldést kötött ki, ennek a kézbesítőhivatal a következőképpen tesz eleget:

A feladó e kikötésének a lényege az, hogy a megbízási okiratot a posta mutassa be a címzettnek és ha a címzett nem fizet, az okiratot haladék nélkül küldje vissza. Ilyen esetben két cselekményről van szó: a bemutatásról és a visszaküldésről. Nem kétséges, hogy a visszaküldést a bemutatásnak meg kell előznie. Vitatható azonban, hogy a bemutatást mikor tekinthetjük megtörténtnek, illetőleg teljesítettnek. A bemutatás körüli eljárás más és más a szerint, amint a megbízást a kézbesítőhivatal házhoz kézbesíti vagy nem.

a) Házhoz kézbesítés esetében az okirat bemutatását megtörténtnek és teljesítettnek kell tekinteni, mihelyt a kézbesítő az okiratot az **átvételre** jogosultnak bemutatta. Ilyen esetben a címzettnek nyomban nyilatkoznia kell, hogy a megbízást kiváltja-e vagy sem. Ha a címzett az okirat kiváltását határozottan megtagadja, az okiratot azonnal visszaküldik. Ha az első bemutatáskor a címzett nem tagadja meg az okirat kiváltását és későbbi fizetést ígér, a kézbesítőhivatal ilyen kérelemnek nem tehet eleget, azonban bizonyos fizetési halasztásról, méltányos türelemről szó lehet, annál is inkább, mert a Postakezelési Utasítás 94. §. 12. pont utolsó bekezdésében foglaltak szerint a megbízást, amíg vissza nem küldik, az adós a rendeltetési hivatalnál mindig beválthatja. Pl. a kézbesítő az okiratot az első kézbesítőjárattal vitte ki és a címzett a kézbesítő megjelenésekor fizetni nem tudott, de megígérte, hogy az okiratot még aznap kifizeti. Ilyen esetben a kézbesítőhivatal a kérelem teljesítése elől nem térhet ki és az okiratot a hivatalban a címzett rendelkezésére tartja, de csak oly időpontig, hogy ki nem váltás esetében az okiratot még aznap az utolsó indítással továbbíthassa.

Az első bemutatási kísérlet azonban nem mindig jár sikerrel, mert gyakori eset, hogy a kézbesítő a címzettet a kézbesítés helyén nem találja. Felvetődik a kérdés, hogy a megbízási okirat első — sikertelen — bemutatását a kézbesítés befejezésének tekinthetjük-e? A felelet: Nem. A Postakezelési Utasítás 107. §. 9. pontja szerint ugyanis sikertelen kézbesítési kísérlet esetében a kézbesítő a címzett lakásán, illetőleg az üzlethelyiségében tartózkodó személynél vagy a levélszekrényben, esetleg a lakás ajtaja alá csúsztatva, végső esetben pedig a házfelügyelőnél értesítést köteles hagyni, amelyben közli, hogy a könyvelt küldeményt (megbízási okiratot) mikor mutatja be újból. Ha a kézbesítő másodszor sem találja a címzettet a kézbesítés helyén, újabb értesítést állít ki, amelyben közli, hogy a küldeményt a címzett a hivatalban, hol, mikor és mely időben veheti át.

Az idézett szabály értelmében tehát, ha a megbízási okiratot első napon nem sikerült kézbesíteni, az okiratot nem küldhetik azonnal vissza, hanem másnap az újabb kézbesítést meg kell kísérelni és ha ez sem sikerül, a kézbesítő második értesítőt hagy hátra, amelyben felszólítja a címzettet, hogy az okirat kiváltása végett a postahivatalban még aznap jelentkezzen. A másodszori értesítő hátrahagyását

azonban már az okirat szabályszerű bemutatása befejezésének kell tekinteni s ha a címzett az értesítő alapján még aznap sem jelentkezik a postahivatalban a megbízás kiváltása végett, a kézbesítőhivatal köteles az okiratot a feladó rendelkezésének megfelelően haladéktalanul visszaküldeni. Az értesítőknek a kézbesítés helyén való hátrahagyását, mint a megbízási okirat bemutatásának teljesítését, természetesen csak postai szempontból tekinthetjük szabályszerűen megtörténtnek. Más kérdés azonban, hogy mi ennek az értesítéssel történt bemutatásnak következménye a hitelező és az adós jogviszonyában. Minthogy a kérdés kívül esik a postai megbízási okiratok kezelésének ismertetésén, tárgyalásába e helyen nem bocsátkozom.

b) Házhoz nem kézbesítés esetében a kézbesítő postahivatal azokról a megbízásokról, amelyeknél a feladó az okirat sikertelen bemutatása esetére azonnali visszaküldést kötött ki, a Postakezelési Utasítás 94. §. 10. pontja értelmében „Értesítő és elismervény“-t állít ki, amelyre a beváltás határidejét — azonos az értesítő és elismervény kiállításának a napjával — feljegyzi és kék ceruzával szembetűnővé teszi. A címzettnek az értesítés alapján még az értesítő kiküldése napján kell a postahivatalban az okirat kiváltása végett megjelennie. Ha a címzett a postahivatalban megjelenik és a visszautasításra vonatkozólag határozottan nyilatkozik, a feladói rendelkezés foganatosításának nincs akadálya. Természetesen, ha a címzett fizetni nem tud és azt kéri, hogy a megbízást általa megadott későbbi határidőig tartsák vissza, a kézbesítőhivatal ilyen kívánságnak — tekintettel a feladó rendelkezésére — nem tehet eleget. Magától értetődik azonban az, hogy ha a délelőtti órákban megjelenő címzett azt kéri, hogy a megbízást aznap délután pl. 4 óráig tartsák vissza, a kézbesítőhivatal — feltéve, hogy aznap 16 óra után még van indítása — a kérelmet köteles teljesíteni, mert nemfizetés esetében is megvan a mód arra, hogy az okiratot még aznap visszaküldje.

Előfordulhat azonban az is, hogy a címzett a kiküldött értesítőre nem jelenik meg a postahivatalban; kérdés, hogy a megbízási okiratot a kézbesítőhivatal ilyen esetben mikor küldje vissza? A Postakezelési Utasítás erre az esetre vonatkozólag határozott intézkedést nem tartalmaz. Figyelembevétel azonban az Utasításnak a sikertelen kézbesítési kísérletre vonatkozó (107. §. 8. és 9. pontjában foglalt) rendelkezéseit a legtermészetesebb eljárás, ha a kézbesítőhivatal a következő kézbesítési napon egy második értesítő és elismervényt küld ki, amelyben a címzettet a megbízás azonnali kiváltására szólítja fel. Ha a címzett erre az újabb felhívásra sem váltja ki az okiratot, a kézbesítőhivatal az okiratot — a feladó rendelkezésének megfelelően — a második értesítő kiadásának napján visszaküldi.

Külön is kiemelem, hogy ha a feladó a ki nem váltás esetére vonatkozó azonnali visszaküldést esedékességi naphoz kötött okiratnál kérte, az Értesítő és elismervényen a beváltás határidejéül az esedékesség napját kell feltüntetni és a fentebb ismertetett eljárások ehhez a naphoz igazodnak.

c) A feladó a megbízás „Jegyzet“ rovatán nemcsak az azonnali visszaküldés, hanem aziránt is intézkedhetik, hogy az okiratot sikertelen bemutatás esetében a rendeltetési postahivatal név szerint meg-

nevezett harmadik személynek az összeg lefizetése nélkül adja ki. A feladónak ilyen intézkedése esetében, a kézbesítő postahivatal eljárása értelemszerűen a fentebb előadottakhoz igazodik, a különbség csak az, hogy nemfizetés, illetőleg sikertelen bemutatás esetében a kézbesítő postahivatal az okiratot nem a feladónak küldi vissza, hanem a megnevezett harmadik személynek kézbesíti.

d) Az utóbbi időben élénk vitára adott okot az a kérdés, hogy a feladó a megbízás „Jegyzet” rovatán a Postaüzleti Szabályzatban megengedett és fentebb részletesen tárgyalt kikötésektől eltérő rendelkezést tehet-e. Pl. a feladó a következő rendelkezést tette: „Nemfizetés esetében szíveskedjenek a csatolt értéket a bemutatástól számított második köznapon ismét bemutatni.” Ilyen kikötés alkalmazása egyrészt felesleges, másrészt teljesíthetetlen.

Abban az esetben ugyanis, ha a címzett az első bemutatáskor fizetni nem tud és az okirat kiváltása végett való bemutatást pl. másnapra kéri, a kézbesítőhivatal köteles — a Postakezelési Utasítás 107. §. 8. pontja értelmében — a bemutatást a következő napon megismételni. Felesleges volna tehát ilyen esetben a kézbesítőhivatalt az újbóli bemutatásra a megbízási jegyzéken felhívni.

Olyan esetben viszont, amikor a címzett az első bemutatáskor a fizetést határozottan megtagadja, vagy a fizetést az első sikertelen bemutatás utáni pl. harmadik napra ígéri, illetőleg ha azt kívánja, hogy az okiratot az átvételre előírt határideig tartsák rendelkezésére, a feladónak a második hétköznapon való újabb bemutatásra vonatkozó kérelme teljesíthetetlen, illetőleg a címzett jogaiba ütközik.

Ugyanis, ha a címzett az első bemutatáskor a fizetést határozottan megtagadja, a kézbesítő postahivatal köteles az okiratot — mint kézbesíthetetlen — a Postaüzleti Szabályzat 96. §. 1. c) és 3. pontjában foglaltak értelmében haladéktalanul visszaküldeni. Ilyen esetben tehát a feladónak a második köznapon való újabb bemutatásra vonatkozó kérelmét a kézbesítőhivatal, mint teljesíthetetlen figyelembe nem veheti. Nem volna célszerű a fennálló szabályoknak oly értelmű megváltoztatása, hogy a címzett által határozottan visszautasított megbízást visszaküldés helyett a címzettnek újból mutassák be, mert ez zaklatást jelentene, ami ellen a címzett joggal tiltakozhatnék.

Amikor pedig a címzett az első bemutatás alkalmával a fizetést nem a második, hanem például a harmadik vagy későbbi napra ígérte, a feladónak a második köznapon való újabb bemutatásra irányuló kérelmének teljesítése a postai kézbesítés általános rendszerét zavarná. A fennálló szabályok értelmében ugyanis a küldemények általában a beérkezésüket követő egy hétig állnak a címzett rendelkezésére (A. 1. Szab. 72. §. 1. a) pont). A címzettnek tehát az első bemutatáskor joga van azt kérni, hogy az okiratot általa kijelölt napon újból kézbesítsék és ennek a kívánságnak a kézbesítőhivatal a Postakezelési Utasítás 107. §. 8. pontja értelmében köteles is eleget tenni. A címzettnek joga van meghatározni azt is, hogy az újból való kézbesítés az átvételre rendelkezésre álló időn belül mikor történjék. Nem volna helyes tehát a ma érvényes szabályokat a címzett hátrányára úgy megváltoztatni, hogy az első sikertelen kézbesítés esetére a feladó is meghatározhassa, hogy mikor mutassák be újból a küldeményt. Helyesebbnek látszik az

egyheti határidőn belül az újabb bemutatás megkísérlése napjának meghatározást inkább a címzettre bízni, mint a feladóra. A feladó ugyanis nem ismerheti eléggé a fizetésre egyébként készsleges adós körülményeit. A feladónak elég biztosíték az, hogy joga van az azonnali visszaküldést kívánni, viszont tudja, hogy ilyen kikötés hiányában a címzett hét napnál tovább nem odázhatja el a fizetést.

Összefoglalva az előadottakat, megállapíthatjuk, hogy a postai megbízás abban a pillanatban, amint postára adják, postaküldeménnyé válik és mint minden más postaküldemény, ez is a postai szabályok általános rendelkezéseinek érvénye alá kerül. E küldemények kezelésénél tehát szintén a postai szabályzatok előírásait kell szem előtt tartani.

Ajánlott levélpostai küldeményért kifizetett kártérítési összeg visszakövetelhető-e, ha a küldemény utólagosan előkerül.

Irta: Dr. TORDY GÉZA m. kir. postasegédtitkár.

Est-ce que la somme d'indemnité payée pour la perte d'un objet recommandé peut être revendiquée si l'envoi est retrouvé postérieurement?

Par le Dr. Géza Tordy, aide-secrétaire des postes r. h.

Selon l'Ordonnance postale, § 111, alinéa 1, l'envoi retrouvé après paiement de l'indemnité doit être présenté à la personne indemnisée pour acceptation. De plus, l'alinéa 2 du paragraphe invoqué stipule l'obligation d'acceptation pour le cas que la somme payée à titre d'indemnité excède le dommage réel. Les stipulations de l'alinéa 2 du § 111 de l'Ordonnance postale correspondent, en droit civil général, à la notion de l'enrichissement indû. L'alinéa 1 du paragraphe invoqué vise le cas où la différence résultant entre l'indemnité payée et le dommage réel ne peut être appréciée. L'Ordonnance postale n'admet pas de déclaration de valeur pour les envois recommandés et, d'autre part, la valeur du contenu ne peut être appréciée que d'après les rapports existant entre l'expéditeur et le destinataire, ce qui est la tâche de la procédure judiciaire. Par conséquent, il faut faire application de l'alinéa 1 du § 111 de l'Ordonnance postale en ce qui concerne la question si l'indemnité payée pour un envoi recommandé peut être revendiquée.

A Postaüzleti Szabályzat (A. 1. szab.) 111. §-ával kapcsolatban, mely a kártérítési eljárás befejezése után előkerült küldeményekkel követendő eljárást szabályozza, felmerülhet-e oly kérdés, hogy az elveszettnek vélt, belföldi forgalomban feladott, ajánlott levél után kifizetett kártérítési összeget abban az esetben, ha a küldemény a kártérítési eljárás befejezése után előkerült, vissza lehet-e követelni a kártalanítottól, vagy sem?

A Postaüzleti Szabályzat hivatkozott szakaszának első bekezdése azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a kártérítési összeg kifizetése után megkerült küldeménye sorsáról a kártalanítottat értesíteni kell s nevezettnek a kifizetett kárösszeg visszafizetésére és a megkerült küldemény átvételére az értesítés kézhezvételétől számított záros határidőn belül joga nyílik.

A hivatkozott szakasz e rendelkezése nyilván oly esetre vonatkozik, amikor a küldemény értéke a kártalanítás összegét nem haladja meg. Az idézett szakasz első bekezdésében nincs ugyan kifejezetten kimondva, de következtetni lehet a szakasz második bekezdésében foglaltakból, mely szerint abban az esetben, ha a posta a valódi kárnál nagyobb kártérítést fizetett, az utólag előkerült tartalomnak a kártalanított részére történő rendelkezésrebocsátással egyidejűleg követelheti a felvett kártérítési összeg visszafizetését.

A postaküldeményekért nyújtandó kártérítésnek általános előfeltétele, hogy a kártalanítandó küldemény könyvelt küldemény legyen. Ennek az alapulvételnek kikötése természetszerű következmény. A m. kir. posta ugyanis minden kétséget kizárólag csak oly esetekben tudja megállapítani, hogy valamely küldemény a kezelésében megfordult-e, ha annak a postai kezelési okiratokban nyoma van.

Az ajánlott küldemény a levélpostai küldeményeknek az a faja, melyről a posta kezelési okiratokat vezet, vagyis könyvelt küldemény. Annak feladója tehát elveszés esetében — egyes kivételektől eltekintve — (pl. vis maior stb.) kártalanításban részesül.

A posta az itt ismertetett alapfeltételtől függően kártérítési kötelezettségét három irányban állapítja meg. Kártérítést biztosít könyvelt küldeménynél elveszés esetében: 1. tartalomra, 2. tartalomra és értéknyilvánításra tekintettel és 3. tartalomra és értéknyilvánításra való tekintet nélkül.

Abból a körülményből folyólag, hogy az ajánlott levélpostai küldeményeknél értéket nem lehet nyilvántartani, a Postaüzleti Szabályzat a 106. §. 2. pontjában akként rendelkezik, hogy az ajánlott levélpostai küldemények elveszéseért a küldemény belső értékére való tekintet nélkül nyújt kártérítést a posta.

Ahhoz, hogy e cikkben érintett kérdést kimerítő módon lehessen tárgyalni, szükségesnek látom, hogy az ajánlott levéllel kapcsolatos és a küldemény belső tartalmára tekintet nélküli eljárást oly eljárással hasonlítsam össze, melyben a kártérítés összegszerűsége a küldemény tartalmára van felépítve.

Ez utóbbira alkalmasnak látszik a következő eset: Belföldön feladott és belföldre szóló közönséges, tehát értéknyilvánítással el nem látott csomagot a címzett nem kapja meg. A feladó ennek következtében a kártalanítási eljáráshoz megkívánt és a Postaüzleti Szabályzatban előírt lépéseket megtéve, kártalanításban részesül. Ennek megtörténte után az elveszettnek hitt csomag előkerül s a posta megállapítja azt, hogy az általa kifizetett kárösszeg nagyobb, mint amennyit a csomag belső értékére való tekintettel képvisel.

Az itt összehasonlításkeppen felhozott esetet éppen azért, hogy a Postaüzleti Szabályzat idevonatkozó rendelkezését helyes értelemben alkalmazhassuk, a Postaüzleti Szabályzat intézkedéseitől elvonatkoztatva, először világítsuk meg az általános magánjog szempontjából.

A „Magyarország Magánjogi Törvénykönyvé“-ről szóló törvényjavaslat az „Alaptalan gazdagodás“-ról szóló III. fejezet 1750. §-ában azt mondja, hogy „Aki másnak rovására jogalap nélkül jut vagyoni előnyhöz, köteles ezt az előnyt a másiknak visszatéríteni“.

A törvényjavaslat idézett mondatát két részre lehet bontani. Az

első rész az alaptalan gazdagodás fogalmát, az utóbbi pedig az abból vonható jogkövetkezményeket állapítja meg.

A mondat első részét véve figyelembe, az alaptalan gazdagodásnak három feltétele van. Nevezetesen: 1. legyen vagyonszaporulat; 2. e vagyonszaporulat a jogosított fél vagyonának terhére jelentkezék és 3. sine causa, azaz nélkül, hogy e vagyonszaporulat jogilag indokolt lenne.

A csomag kártérítése fejében kifizetett kártérítési összegnél az alaptalan gazdagodás első feltétele: a vagyonszaporulat jelentkezik. A vagyonszaporulat tárgyát az az összeg teszi, amely a csomag belső értéke és az érte kifizetett kárösszeg között mint értékkülönbség fennáll.

A második feltétel meglétét is meg lehet állapítani, mert az értékkülönbség a kártérítést nyújtó, tehát jogosított fél vagyonának terhére és a kártalanított, azaz kötelezett fél vagyonának javára mutatkozik.

Megtaláljuk ezenfelül az említett esetben a harmadik feltételt is, melyet a törvényjavaslat úgy fejez ki, hogy: „... jogalap nélkül...“ A jogalap hiányára mutat ugyanis az a körülmény, hogy a kártalanító fél oly érték többletet nyújtott a kártérítési összeg kifizetése által, mely összeg, minthogy a posta a jelen esetben kártérítési felelősségét a csomag belső tartalmára tekintettel állapította meg, a tartalom valószínű értékét meghaladja s így jogilag nem indokolt, vagyis jogalap nélküli.

Az itt felsorolt ismérvek alapján meg lehet állapítani, hogy a csomagkártérítéssel kapcsolatban felhozott esetről az alaptalan gazdagodás tényével állunk szemben.

E megállapítás után áttérhetünk a „Magánjogi Törvénykönyv“ idézett mondatának második részére, mely az alaptalan gazdagodáshoz fűződő jogkövetkezményeket taglalja.

A törvényjavaslat második idézett mondatrésze a jogkövetkezményt úgy állapítja meg, hogy az alaptalan gazdagodó „az előnyt“ visszatéríteni tartozik.

A törvényjavaslat a fentidézett fejezet további szakaszaiban különbséget tesz aszerint, hogy az alaptalanul gazdagodó jó- vagy rosszhiszemű volt-e?

A Postaüzleti Szabályzat e tekintetben a 111. §-ban nem tesz megkülönböztetést s e tényével mennyiségi irányban is kihat, mert így csupán az általa kifizetett kárösszeg visszafizetését követelheti s nem egyben azoknak az előnyöknek gyümölcseit (kamat) stb. is, melyek megtérítésére rosszhiszemű eljárás esetében a kártalanított felelősséggel tartozna.

Nem szükséges itt bővebben kitérnem arra, hogy az általános magánjoggal szemben, amely egyébként is diszpozitív jellegű, alkothat-e a posta eltérő rendelkezéseket, mert ennek okadatolt lehetőségét a Magyar Posta hasábjain már több cikkben ismerttettem. Elég a jelen esetben azt mondanom, hogy a magánjog ismerttetett szabályozása a Postaüzleti Szabályzat e részben felállított rendelkezéseit nem teszi érvénytelenné.

Ezek után áttérhetünk a cikk tulajdonképpeni tárgyára, az ajánlott levél után kifizetett kárösszeg visszakövetelésének jogosságára.

A levél üzletszabályzati meghatározás szerint alkalmi érdekű közlemény.

A Postaüzleti Szabályzat 106. §. 2. pontjában az ajánlott küldemények kártérítésére vonatkozólag nincs kétféle szabály felállítva.

Nem lehet ily szabályt felállítani elsősorban azért, mert annak meghatározása kívül esik a postai kártérítési eljárás keretén és bírói mérlegelés tárgya, hogy adott esetben a közlemény mely időpontig alkalmi érdekű s a feladó és címzett viszonyában s elmaradása a kártalanítandó félre nézve mily vagyoni kárral jár. De nem lehet az ajánlott levélpostai küldeményekért nyújtandó kártérítési összeg mértékét azért sem kétféle szabályhoz kötni, mert a Postaüzleti Szabályzat e küldeményeknél az értéknylvánítás tilalmát írja elő.

Rámutattam azokra az okokra, melyek az ajánlott levélpostai küldeményekért nyújtandó kártérítési összegnek adott esetekben nem mérsékelhető és emelhető — tehát állandó — mértékű megállapítását indokolják. Ezután meg lehet vizsgálni, hogy ily üzletszabályzati rendelkezések mellett alaptalan gazdagodásról lehet-e szó?

Azáltal, hogy a Postaüzleti Szabályzat tartalomra és értékre nincs tekintettel és ezt határozottan ki is mondja, kizárja annak mérlegelését is, hogy a kártalanított adott esetben jutott-e oly vagyoni előnyhöz, melyet jogalap nélküli gazdagodásnak lehet tekinteni.

Felfogásom szerint, az ajánlott levélpostai küldemények kártérítésénél, az alaptalan gazdagodás esete nem merülhet fel s így a Postaüzleti Szabályzat 111. §. 2. bekezdését sem lehet alkalmazni. Alkalmazást csupán a 111. §. 1. bekezdése nyer és a kártalanított választásától lesz függővé téve, hogy a cikkben tárgyalt esetben, a posta által megállapított záros határidőn belül a kártérítési összeg visszafizetésével egyidejűleg a küldeményt kiváltja-e vagy sem? Erre a kártalanítottat az előadottak alapján a Postaüzleti Szabályzat értelmében kötelezni nem lehet.

A magyarországi postautalvány és postautalványszolgálat történetéből.

Ismerteti: Dr. MONUS FERENC, m. kir. postafőfelügyelő.

De l'histoire du mandat-poste et du service des mandats-poste en Hongrie.

Par le Dr. François Monus, inspecteur supérieur des postes r. h.

Le service des mandats-poste en Hongrie depuis 84 ans. Manière d'envoyer les fonds dans la première moitié du XIXe siècle. L'introduction du premier service des mandats-poste en 1850. En Hongrie ce ne furent que sept bureaux de poste dits principaux qui étaient autorisés à accepter des mandats-poste jusqu'à concurrence de 50 florins. En 1867 on introduisit un système nouveau et le service des mandats-poste fut étendu à tous les bureaux de poste. 17 bureaux de poste en Hongrie pouvaient accepter les mandats-poste jusqu'à concurrence de 1000 florins, les autres bureaux seulement jusqu'à concurrence de 25 florins. Timbre de mandat spécial pour les mandats-poste au-dessus de 100 florins. Statistique brève du trafic de mandats-poste dans les cinquante-soixante-dizaines du XIXe siècle. Les premiers mandats-poste en Hongrie furent essentiellement similaires, à une catégorie de mandats-poste d'aujourd'hui en France, au mandats-poste ou mandat ordinaire.

1934. évi október 1-én mult 84 éve annak, hogy Bruck báró osztrák kereskedelmi miniszter a postautalványt — mint külön küldeményfajt — a monarchia területén rendszeresítette s ezzel az akkori gazdasági élet fejlesztését jelentősen elősegítette.

A magyarországi postán 1850 előtt is lehetett pénzt küldeni, csak hogy a pénzküldés módja igen körülményes volt. A postamester a feladandó pénzüsszeget átvette a féltől, elismervényt adott arról, s a pénzt irat kíséretében küldte a rendeltetési helyre illetékes postahivatalhoz. Az onnan értesített és a hivatalban jelentkező fél (címezett), a feladó által a felvevő hivatalnak átadott pénzüsszeget eredetben, ugyanazon pénznemekben kapta kézhez.

Bruck báró 1850. évi szeptember 18-án kelt 95. P. P./1850. sz. rendeletével¹⁾ egy egészen új eljárást léptetett életbe, melynek lényege már az volt, hogy a feladott pénzüsszeget a hivatalok nem küldték el egymásnak, hanem egymás között (bankszerűen) számolták el a be- és kifizetéseket. Erre a célra olyan utalványbevételi naplót (Einnahms-Register) rendszeresített, melynek összefüggő, de levágható részei — tartozékai — voltak: az értesítő (Aviso) és az utalvány (Anweisung).

178

Formular A.		Formulare A, B, C und D zum: Unterricht über die Behandlung der postämtlichen			
		Sore (Einzahlung)		Anweisungsgebühr	
		fl.	kr.	fl.	kr.
Uebertrag					
Einnahms-Register.					
N.	am	ten	18		
Für					
in					
sind heute erlegt worden bei der unterzeichneten Postcasse					
	Gulden		Kreuzer		
von					
zur Anweisung bei der Postcasse in					
		Anweisungsgebühr	fl.	kr.	
		Abzug an Briestaxe	„	„	
K. f. Postcasse in		eingehoben			
N. N.					
Uebertrag					
Einnahms-Register.					
N.	am	ten	18		
Für					
in					
sind heute erlegt worden bei der unterzeichneten Postcasse					
	Gulden		Kreuzer		
von					
zur Anweisung bei der Postcasse in					
		Anweisungsgebühr	fl.	kr.	
		Abzug an Briestaxe	„	„	
K. f. Postcasse in		eingehoben			
N. N.					

¹⁾ Verordnungsblatt für Posten, Eisenbahnbetrieb u. Telegraphen, 1850. Nro. 31. Wien. 119. és következő oldal.

Geldanweisungen für die k. k. Postdirectionscassen in Nr. 31 vom 27. September.

POSTAMTLICHE GULD-ANWEISUNGEN	Avviso.	N ^o am ten 18	POSTAMTLICHE GULD-ANWEISUNGEN	Anweisung.	N ^o am ten 18
	<p>Für in sind heute erlegt worden bei der unterzeichne- ten Postcasse Gulden Kreuzer von welche die k. k. Postcasse in dem Ueberbringer der dießfälligen Anweisung auszufolgen hat.</p> <p style="text-align: center;">K. K. Postcasse in N. N.</p>	<p>Für in sind heute erlegt worden bei der unterzeichne- ten Postcasse Gulden Kreuzer welche bei der k. k. Postcasse in dem Ueberbringer dieser Anweisung gegen Em- pfangsbestätigung auf der Rückseite ausgefolgt werden.</p> <p style="text-align: center;">K. K. Postcasse in N. N.</p>			
POSTAMTLICHE GULD-ANWEISUNGEN	Avviso.	N ^o am ten 18	POSTAMTLICHE GULD-ANWEISUNGEN	Anweisung.	N ^o am ten 18
	<p>Für in sind heute erlegt worden bei der unterzeichne- ten Postcasse Gulden Kreuzer von welche die k. k. Postcasse in dem Ueberbringer der dießfälligen Anweisung auszufolgen hat.</p> <p style="text-align: center;">K. K. Postcasse in N. N.</p>	<p>Für in sind heute erlegt worden bei der unterzeichne- ten Postcasse Gulden Kreuzer welche bei der k. k. Postcasse in dem Ueberbringer dieser Anweisung gegen Em- pfangsbestätigung auf der Rückseite ausgefolgt werden.</p> <p style="text-align: center;">K. K. Postcasse in N. N.</p>			

Az utalványozott összeg befizetése a következőképpen történt: a felvevő tisztviselő a feladótól átvette az összeget s a befizetési naplóba folyószám, kelet bejegyzése mellett beírta a feladó, címzett nevét, foglalkozását, a rendeltetési helyet (a kifizető postahivatal nevét). Az utalványozott összegből levonásba vette egy egyszerű levél szállítási díját s az így maradó összeget jegyezte be az utalványbevételi napló összeg-rovatába. Ugyancsak a felvevő tisztviselő töltötte ki a napló másik két tartozékát, az értesítőt és utalványt is. Az értesítő ugyanazokat az adatokat tartalmazta, mint a bevételi napló (feladási hely, idő, befizetési szám, feladó neve, lakása, címzett neve, foglalkozása, rendeltetési hely, összeg, kifizetésre illetékes postahivatal neve). A tisztviselő az értesítőt ollóval levágta a naplóról, ugyancsak ollóval vágta le az utalványt is, mely azonban már csak a címzett nevét, lakását és a befizetett összeget tüntette fel. A tisztviselő a levágott értesítőt boríték alatt, hivatalos ajánlott levélben a rendeltetési postahivatalhoz küldte, az utalványt pedig átadta a feladónak, aki azt bérmentesített közönséges levélben küldte el a címzettnek.

A címzett az utalvány hátlapján nyugtázta az összeg átvételét, az

utalvánnyal megjelent a postahivatalban, ahol azt a vonatkozó értesítővel összehasonlították. A címzettet ugyanakkor tüzetesen kikérdezték arra nézve, hogy ki, mikor, hol adta fel az utalványt. (Azokat az adatokat tudakolták, amelyek az utalványon nem voltak feljegyezve.)²⁾ Ha az adatok egyeztek akkor még az értesítő és utalvány gondos összeillesztésével a kifizetést teljesítő tisztviselő arról is meggyőződött, hogy az ollóval elvágott részek összeillenek-e s csak ilyen körültekintő eljárás után fizette ki az utalvány-összeget.

Az utalvány érvényességi ideje 3 hónap volt, azon túl csak az érdekelt postaigazgatóság engedélyével volt szabad az utalványt kifizetni.

A befizethető legnagyobb összeget 50 forintban állapították meg, s a monarchia területén 38 postahivatalt (postapénztárt) bíztak meg postautalvány-szolgálattal. E hivatalok közül a következő magyarországi posták voltak érdekelve: Nagyvárad, Nagyszeben, Kassa, Sopron, Pest, Pozsony, Temesvár, vagyis a postaigazgatósági székhelyek ú. n. főpostahivatalai. E postahivatalok külső részén az előírt címtáblán (pl. Oberpostamt Grosswardein) kívül még a következő szövegű táblát is ki kellett függeszteni: Geld-Anweisungs Amt.

A postautalványok felvétele minden postahivatalban 9—12 és 2—5 vagy 3—6 óra között történt.

Az utalványozható legnagyobb összeget később 100, 500, majd 1000 forintra emelték.

A hivatalok az értesítőkről külön nyilvántartást (Protcol), a kifizetett utalványokról szintén külön nyilvántartást (Ausgabs-Register) vezettek. Azonkívül a bevételi napló napi lezárása után a be- és kifizetett postautalványokról havonta külön összesítő nyilvántartást (Verlags-Journal) tartoztak vezetni.

E nehézkes és sokféle naplózással járó utalványszolgálat 1867. évi március 15-ig volt érvényben. Ekkor tértek át a mai postautalványszolgálathoz hasonló kezelésre s az utalványforgalmat az összes postahivatalokra és posta-kiadóságokra kiterjesztették.³⁾

A Magyarországon először rendszeresített postautalvány-ürlap fényképmásolatát a következő oldalon mutatjuk be.

Az első rendelkezés szerint 25 osztrák értékű forintig minden postahivatal és posta-kiadóság — tehát a Belgrádban működő osztrák posta-expeditorság is — vehetett fel postautalványt. Olyan helyen, ahol öb postahivatal működött, csak a főpostán lehetett postautalványt feladni. (Még Pesten is.) E tekintetben az egyetlen kivétel Bécs városa volt, ahol az összes, tehát még a fiók-postahivatalok is fel voltak hatalmazva utalványok felvételére.⁴⁾ 1000 forintig vehettek fel postautalványt a következő magyarországi főpostahivatalok: Nagyvárad, Nagyszeben, Kassa, Sopron, Pest, Pozsony, Temesvár; a következő postahivatalok: Arad, Debrecen, Eger, Pécs, Kolozsvár, Brassó, Győr, Szeged, Zimony és Pétervárad. Bécsbe 5000 forint értékig lehetett utalványt küldeni.

²⁾ Az utalvány hátlapján többek között a következő figyelmeztetés volt olvasható: „Az utalvány felmutatója tartozik bemondani a feladó nevét és pontos címét.”

³⁾ Unterricht über das Verfahren mit Postanweisungen. Wien, 1867.

⁴⁾ Bécsben ez időben a főpostán kívül 7 fiókpostá működött.

(Borserdeite.)

Formular 1.

Sum
Auffleben der
Briefmarke bei
Anweisungen
bis einschließlich
25 fl. ö. W.

Coupon.

fl. fr. ö. W.

Name und Wohnort des
Absenders:

Die Zahlung bezieht sich auf:
meinen Brief vom.....
Ihren Brief vom.....
Ihre Rechnung vom.....
Litt. Fol.
Nr.
Actenzeichen.....

Post-Anweisung

auf die Summe von **Gulden Kreuzer ö. W.**
zu wiederholen (die Gulden in Buchstaben).

fl. Fr. ö. W.

An Post-Aufgabs-Stempel.

Bestimmungsort:

Wohnung des Empfängers, wenn sie
mit Sicherheit angegeben werden kann.

Post-Vormerk. Unter No. des Annahmebuches eingetragen.

Aufgabspostamt oder Postkassa,
wo die Einzahlung geleistet wurde: den 186

Unterschrift:

(Rückseite.)

Quittung des Adressaten.

Den auf dieser Postanweisung angegebenen Betrag von der
Postanstalt richtig empfangen zu haben, bestätigt hiermit:

(Ort) (Name) Post-Aufgabs-Stempel.

den 186

Postankunftsbuch

N

Bemerkungen

für den Gebrauch der Postanweisungen.

1. Die Anweisungs-Formularen werden von der Postanstalt des Aufgabsortes unentgeltlich verabfolgt.
2. Die Gebühr ist vom Absender zu berichtigen, und zwar bei Anweisungen bis einschließlich 25 fl. ö. W. durch Aufklebung einer 10 kr. Briefmarke auf die Anweisung, bei Anweisungen über 25 fl. ö. W. im Baren.
3. In dem Coupon kann der Absender den Gelbbetrag, seinen Namen und Wohnort, das Datum eines Briefes oder einer Rechnung, die Littera, das Folium und die Nummer eines Conto oder Beleges, sowie ein Actenzeichen angeben; dieser Coupon kann vom Adressaten auch abgetrennt und zurückbehalten werden.
4. Der Adressat erhebt bei der Postanstalt am Bestimmungsorte den Betrag auf Grund der obigen vollzogenen Quittung; die Erhebung muß längstens binnen 14 Tagen nach Zustellung der Postanweisung erfolgen.
5. Reichen die Geldmittel zur sofortigen Auszahlung der Beträge nicht aus, so kann die Zahlung erst nach Beschaffung der erforderlichen Geldmittel verlangt werden.
6. Die Post erteilt über die Postanweisung unentgeltlich einen Aufgabschein und haftet für die Beträge in demselben Umfange, wie für Geldsendungen.
Die Haftung der Postanstalt erlischt mit der Ausfolgung der Anweisung an den darauf bezeichneten Empfänger.

Ebben az időben a magyar posták is közös, tehát osztrák igazgatás alatt működtek.

A postautalvány-ürlapot a postahivatalok ingyen szolgáltatták ki a feleknek s ugyanakkor megmagyarázták annak kiállítására vonatkozó szabályokat is. Ezek a szabályok lényegében ma sem változtak. Eltérés a mai és az akkori postautalvány között az, hogy az utalvány szelvényre eleinte a feladó közleményt nem írhatott.

A felvett postautalvány naplózása a felvevőkönyvben (Annahme-Buch), az érkezett utalványok nyilvántartása az érkezési könyvben (Ankunfts-Buch) történt. A kifizetett postautalványokat havonta a kifizetési jegyzékben (Auszahlungs-Verzeichniss) számolták el.

25 forintnál nagyobb összegű postautalványok felvételével megbízott postahivataloknál a rendes postai bélyegzőn kívül még egy postautalványbélyegzőt is alkalmaztak az utalványra. Ez a bélyegző is kerek, helyi-kelti bélyegző volt és a következő felírást viselte:

Ezt a bélyegzőt a felvett utalványok ellenőrzésével és továbbításával megbízott tisztviselő tartotta zár alatt (az ellenőrzőszám bélyegző öse), ugyan ő bélyegezte le azzal a 25 forintnál nagyobb összegű postautalványokat. E bélyegző-lenyomat hiánya esetén ilyen utalványt kifizetni tiltva volt.

Az utalványbefizetési díj 25 forintig 10 új krajcár volt, ezt az összeget bélyegben kellett leróni az utalványnak erre kijelölt helyére, a 25 forinton felüli összegű utalványoknál az utalványbefizetési díjat, amely érték- és súlydíjból alakult, készpénzben tartozott a feladó megfizetni. A súlydíj távolság szerint változott és pedig: 25 forinttól 50 forintig 5 mértföld távolságra 10 újkrajcár, 50 mértföldig 15, 50 mértföldön felül 20 újkrajcár, 50 forinton felül 30 újkrajcár volt a taxa.

A felvett postautalványokról feladóvevényt (Aufgabeschein-t) adtak, a már említett hivataloknál feladott és nagyobb összegű postautalványok feladóvevényét két postatisztviselő írta alá. Ugyanis az említett értékhatáron felüli utalványok kezelése (be- és kifizetése) nem a felvételi ablaknál, hanem a főpénztárban történt. Ennek megfelelően a főpénztár előtt a következő figyelmeztető tábla volt kifüggesztve: Postautalványok be- és kifizetése 25 forinton felül. Míg a kisebb összegű utalványok be-, illetőleg kifizetésére a kezelő ablaknál kifüggesztett következő szövegű tábla figyelmeztette a közönséget: Postautalványok be- és kifizetése 25 forintig.

Az érkezett postautalványokat 100 forintig átvételi elismervénnyel (Abgabsschein) kézbesítették, míg az ezen felüli összegűekről értesítőt (Aviso) küldtek ki a címzettnek, azzal, hogy az összeget kellő

igazolás után felveheti. Egy-egy utalvány 14 napig állott a címzett rendelkezésére, a postán maradó címzésűek 3 hónapig.

Az utalványok után- vagy visszaküldése díjmentesen történt.

Hogy Magyarországon milyen nagyjelentőségű volt az utalvány-szolgálat, mi sem bizonyítja jobban, mint az alábbi szerény statisztikai adat.⁵⁾ E szerint az 1850. évben rendszeresített új küldeményfajjal hamarosan megbarátkoztak az emberek, nyilván szükség volt arra. Az 1852. évben elrendelt adatgyűjtés alkalmával azt akarták megtudni, hogy a lakosság közül hányan vették igénybe az utalványszolgálatot s megállapítást nyert, hogy az 1852. évben a szűkebb értelemben vett Magyarország területén 3034-en, Erdélyben 885-en adtak fel postautalványt. 1853. évben ez a szám Magyarországon 9795-re, Erdélyország földjén 1987-re emelkedett.

Hatalmas lendülettel haladt előre az utalványforgalom az 1867. évben módosított utalványszolgálat következtében. Az 1868. évben Magyarország egész területén elrendelt statisztikai adatgyűjtés szerint a feladott postautalványok darabszáma 55.000 volt s ezek értéke 2.6 millió forint volt; kifizetés volt: 36.000 drb 1.4 millió forinttal. 1873. évben a befizetés: 3 millió drb 62.4 millió forint értékben; a kifizetés 995.000 drb volt 36.2 millió forint összegben.

Még azt kell megjegyeznünk, hogy az elől említett s Bruck báró osztrák kereskedelmi miniszter által rendszeresített postautalvány-szolgálathoz hasonló szolgálat van ezidőszerint is érvényben Franciaországban: az ú. n. mandat-poste, mandat-ordinaire, vagy közönséges postautalvány. Ennek lényege ma is az, ami a nálunk 1867-ig érvényben volt postautalványnak, t. i. ez utalványfajnál is a feladó kézhez kapja az utalványt, s azt ő tartozik a címzettnek boríték alatt elküldeni. Ennek nagy előnyét a franciák abban látják, hogy más, mint a címzett, nem szerezhet tudomást arról, hogy valakinek postautalványa érkezett, s így azt a címzett minden feltűnés nélkül kiválthatja a postahivatalban.⁶⁾

Érdekes kérdések.

Questions intéressantes.

Lapunk legutóbbi számában már megemlékeztünk arról, hogy a szakképzés fejlesztése és a szakügyek iránt való érdeklődés felkeltése érdekében a Magyar Posta szerkesztőbizottsága két szakkérdés megoldására minden hónapban pályázatot fog hirdetni.

Igéretnkhöz híven az alábbiakban közöljük újabb két pályatételünket:

III.

A tanyák távbeszélő berendezései milyen műszaki rendszerrel volnának mind gazdasági, mind kezelési szempontból legelőnyösebben megoldhatók?

⁵⁾ Lásd: Dr. Hennyey Vilmos: A magyar posta története. Budapest, 1926. Wodianer F. és fiai könyvnyomda rt. 166. és 182. oldal.

⁶⁾ Lásd: Dr. Kőszeghy Antal: Megfigyelések a francia postán című dolgozatát a Magyar Posta 1929. évi 10. és 1930. évi 1. számában.

IV.

Hogyan lehetne a vidéki távbeszélő központok és hivatalok jelenlegi távbeszélő számadási rendszerét egyszerűbbé és könnyebbé tenni?

*

A pályázaton a magyar posta személyzetének minden egyes tagja részt vehet. A pályamű legfeljebb 3 gépirásos ívoldalra terjedhet.

A pályázati határidő 1935 január 10.

A pályamunkán a szerző nevét nem szabad feltüntetni s azt a szerző nevét tartalmazó külön borítékba zárt, lepecsételt jelíges levél kíséretében kell a Magyar Posta szerkesztősége részére feladni. A jelíges levelet csak abban az esetben bontják fel, ha a szerző a munkáért jutalomdíjat kap, amelynek összege előreláthatóan 30 P. lesz, vagy legalább is dícséretben részesül. Ellenkező esetben a szerző nevét tartalmazó jelíges levelet megsemmisítik s így a szerző neve ismeretlen marad.

A legjobbnak talált pályamű tárgyához képest esetleg a Magyar Postában, illetőleg a Műszaki Közleményekben is megjelenik.

A pályázaton a Magyar Posta, illetőleg a Műszaki Közlemények szerkesztő bizottságának tagjai, továbbá a postavezérigazgatóság ügyosztályvezetői — akik a bírálatra lesznek hivatva, — nem fognak résztvenni.

NEMZETKÖZI POSTASZOLGÁLATI KÉRDÉSEK

Questions concernant le service postal international.

4. Postabélyegek és postai értékcikkek becserélése.

A svéd postaigazgatás aziránt érdeklődött, hogy a fel nem ragasztott, tehát teljesen használatlan levélbélyegeket az egyes igazgatások a felek kívánságára beváltják-e készpénzre, tehát visszavásárolják-e, vagy elfogadják-e más bélyegek vásárlása alkalmával készpénz helyett. Ugyanis gyakran előfordul, hogy a közönség kisebb tartozások kiegyenlítése céljából levélbélyegeket helyez el levélben. Vannak olyan felek, akik akkora mennyiségben kapnak ilyen bélyegeket, hogy belőlük még levelezésük felbélyegezése után is marad készletük. Ezek részéről felmerült az a kívánság, hogy a posta az így összegyűlt bélyegeket vásárolja vissza tőlük.

A magyar posta a forgalomban levő, fel nem ragasztott levélbélyegeket, valamint a használatlan postai értékcikkeket sem vissza nem veszi, sem be nem cseréli. Csupán a valamilyen okból fel nem adott küldeményre vagy postai űrlapra felragasztott levélbélyegeket, valamint a postai vagy pénzügyi bélyeglenyomattal ellátott értékes űrlapokat s a válaszdíjszelvényeket cseréli be a díjszabásban meghatá-

rozott becserélési díjért, ha épek, valódiságuk és érvényességük kétségtelen, és ha a fél a borítékot vagy az űrlapot a postának átengedi. Ezenkívül természetesen becseréli — bizonyos meghatározott ideig — a forgalomból kivont értékcikkeket. Készpénzt azonban egy esetben sem fizet vissza már kiadott értékcikkekért.

Magyarországon kívül több mint ötven ország postaigazgatása válaszolt a svéd igazgatás kérdésére. A nyilatkozó igazgatásoknak mintegy felénél az eljárás általában hasonló a magyar posta által követett gyakorlathoz.

Németalföld ezenfelül a bérmentesítő-gép-engedélyeseknek levélben küldött, használatlan levélbélyegeket értékártyák vásárlásakor a fizetendő összegbe betudja, mivel ezeknek nincs alkalmuk a levélben esetleg kapott bélyegeket felhasználni.

Portugália is beváltja a rontott értékcikkeket, de a becserelésért semmiféle díjat nem szed.

Argentínában, Indokínában és Luxemburgban csupán a rontott levelezőlapokat s hasonló értékes űrlapokat cserélik be.

Dánia a névérték 5 százalékaért bármily, ép állapotban levő belföldi postai ér-

tékcikket becserél, akár forgalomban van az, akár nincs.

Norvégia darabonként 1 öret, Izland és Délafrika igazgatása a névérték 5 százalékát szedi becserelési díj címén.

Olaszország, Görögország, Törökország, Észtország, Finnország, Etiópia, Mexikó, Uruguay, Peru és Chile csupán a forgalomból kivont értékcikket cseréli be, bizonyos meghatározott ideig.

Semmiféle postai értékcikket sem vissza nem vásárol, sem pedig be nem vált Lettország, Spanyolország, Japán, Kína, Irak, Perzsia, Belga-Kongó, Nigéria és Brazília igazgatása.

A svájci postaigazgatás kisebb értékben (10 frankig) ráfizetés nélkül beváltja a használatlan bélyegeket vagy értékcikket más értékcikkre. A felragasztott bélyegeket, illetőleg rontott értékcikket csekély becserelési díjért váltják be.

Kivételesen visszaváltja a posta azoktól a hatósági szervektől a levélbélyegeket, amelyek a közönségtől fizeteskép nagyobb mennyiségben kapnak bélyegeket. A szervek mindegyikével külön-külön megegyezés létesült. Ily szervek a vámigazgatás, egyes közpénztárak s más közhasznú intézmények.

Irország a rontott értékcikkeken kívül, bárkitől visszavásárolja a használatlan bélyegeket, de csak 1 font értékig.

Brit-Indiában a még fel nem használt, valamilyen okból megrongálódott értékcikket becserélik, ha teljes ívekben, illetőleg tömbökben vannak. A bélyegekért 6.25, az egyéb értékcikkekért 20 százalék beváltási díjat szednek.

Új-Zélandban és Ausztráliában az értékcikket, valamint az egymással összefüggő bélyegeket (legalább két darab) 5—10 százalék beváltási díjért visszavásárolja a posta. Az utóbbi igazgatás területén a köztartozások behajtását végző közpénztáraktól csupán 2½ százalék díjat szednek. Itt a köztartozásokat ugyanis a mi takaréklapjainkhoz hasonló eljárással postabélyegben is le lehet róni.

A használatlan értékcikket bizonyos feltételekkel Nagybritanniában is visszavásárolják 5 százalékos levonással. A fel nem ragasztott bélyegekből, illetőleg használatlan értékcikkekből legalább 1 font, a roncsolt értékcikkekből legalább 1 shilling értékűt kell egyszerre beváltani. A visszavásárlást az angol posta csak akkor teljesíti, ha az értékcikkek vásárlása jóhiszeműen (bona fide) történt, illetőleg ha a jóhiszemű vásárlás ellen kétség nem merült fel.

Ugyancsak visszaváltják a könyvecskébe, lapokra vagy a kisebb összegek beszédésére szolgáló különleges ürlapokra ra-

gasztott bélyegeket, ha az ilyen nyomtatványokat kibocsátó személy a központi igazgatástól erre engedélyt kapott. Ez a módszer igen alkalmas kisebb tartozásoknak, tagsági díjaknak stb. beszédésére, mert az adósoknak lehetővé teszi, hogy a fizetendő összegeket időről-időre kicsiny összegekből összeszedjék. E mellett ez a rendszer a posta bevételeit is növeli.

5. Nem postai díjak szedése belföldi levélpostai küldemények után.

A román igazgatás a Nemzetközi Postairoda útján azzal a kérdéssel fordult az igazgatásokhoz, hogy belföldi forgalmukban a levélpostai küldemények után szednek-e a postai díjakon felül egyéb díjakat is. Ha igen, a díjakat az államkincstár javára szedik-e vagy pedig jótékonyossági célra; végül e díjakat postabélyegben vagy egyéb módon róják-e le a feladók.

Magyarországon a posta tudvalevőleg a rendes postadíj lerovására szolgáló levélbélyegeken kívül jelenleg semmiféle jótékonyossági vagy egyéb bélyeg nem áru.

1926 óta csak egyetlen esetben került magyar bélyeg felárral forgalomba, mégpedig 1930-ban a Szent Imre emlékbélyegsorozat négy értékben 2—8 filléres felárral. Az ebből befolyt összeget a Szent Imre jubileumi ünnepség rendezési költségeire fordították.

Huszonegy igazgatás nyilatkozott oly értelemben, hogy a rendes bérmentesítési díjon felül semmiféle címen ellenszolgáltatás nélkül más díjat nem szed a küldeményekért, sem pedig a postabélyegkek mellett jótékonyossági vagy hasonló bélyegeket nem árusít.

Németországban minden évben néhány hónapon át jótékonyossági postabélyegeket árulnak. Ezekért a bérmentesítésre felhasználható értéken felül a bélyegen feltüntetett pótdíjat szedik.

Időről-időre ugyancsak árusít jótékonyossági célra fordítandó felárral postabélyegeket Ausztria, Belgium, Luxemburg, Görögország, Finnország, Izland, Algír, Németalföldi-India, Németalföldi-Guyana és Új-Zéland igazgatása.

Jugoszláviában a belföldön feladott küldeményekért minden évben hét napon át a jugoszláv Vöröskereszt javára pótdíjat szednek. E díj fizetése kötelező.

Danzig a jótékonyossági cél mellett a bélyeggyűjtés céljaira is bocsát ki felárral árusított postabélyegeket.

Észtország és Lettország jótékonyossági és emlékbélyegeket árusít felárral.

Franciaországban nemcsak jótékonyossági célból adnak ki különleges postabélyegeket, hanem a „Caisse d'Amortissement de la Dette Publique” javára is.

Vannak igazgatások, ahol a posta áru

oly jótékonyági bélyegeket, amelyek a küldemények bérmentesítésére szánt levélbélyegektől teljesen függetlenek. Ily igazgatások **Lengyelország, Tunisz és Brazília.**

Lengyelországban ezenfelül 1931—32. évben több hónapon át minden belföldi postai küldeményen a munkanélküliek segélyezésére külön pótdíjat kellett levélbélyeggel leróni.

Allandóan szed pótdíjakat belföldi forgalomban a munkanélküliek javára **Peru** igazgatása. A díj lerovásához különleges bélyegek vannak rendszeresítve.

Svájcban évenként kétszer szoktak kiadni oly bélyegeket, amelyekért pótdíjat szednek; mégpedig augusztus 1-én a nemzeti ünnepel kapcsolatban különleges felírással ellátott levelezőlapokat s a karácsonyi és újévi ünnepekre ú. n. „Pro Juventute” bélyegeket. Ezeket az értékcikket felárral árusítják. A felár a bélyege-

ken nincs jelezve, mert évenként más és más. A leszámolás központilag történik a postaigazgatás és a jótékonycélra fordítandó összeg felett rendelkező testületek között.

Törökország jótékonyági célra pótdíjat szed az ünnepnapokon és ezek előestéjén feladott küldemények feladóitól.

Bulgáriában a postán maradó küldemények kézbesítésekor postabélyegben lerovandó 5 levás díjhoz még 1 leva pótdíjat szednek a postaszemélyzet szanatóriuma javára. Ezt a díjat különleges bélyeggel róják le. Ugyancsak e szanatórium javára kell a vasárnap és ünnepnapokon feladott belföldi levélpostai küldeményekért 1 leva pótdíjat fizetni. Ha a díj valamely küldeményen nincs leróva, a küldeményt csak másnap továbbítják.

Közli: *Dr. Lukász Alfonz.*

ELMÉLET — GYAKORLAT.

Théorie — Pratique.

35. *Az alább teljes szövegével közölt nyomtatott fizetési felhívás nyomtatványként postára adható-e?*

„Bizonyára elkerülte b. figyelmét azon körülmény, hogy esedékes tartozása ezideig nem nyert kiegyenlítést. Bátorkodunk ennélfogva fenti összeg kiegyenlítését tisztelettel kérni és további nb. rendelkezéseit várva maradunk

kiváló tisztelettel!”

Igen.

Az A. 1. Szab. 31. §. 1. pontja értelmében a posta nyomtatványként elfogadja mindazokat a sokszorosításokat, amelyeket nyomtatás, metszés, könyomat stb. útján állítottak elő. Minthogy a szóbanlevő sokszorosítást teljes egészében nyomtatás útján készítették, azt nyomtatványként bérmentesítve postai szállításra el kell fogadnunk.

Annak a kérdésnek az elbírálásánál ugyanis, hogy egy küldemény nyomtatványként elfogadható-e vagy sem, elsősorban és főleg az előállítási mód a döntő. Ha a sokszorosítás előállítási módja az Üzletszabályzatban előírt előállítási módoknak megfelel, a sokszorosítás nyomtatványként való elfogadásának semmi akadályja nincs. Ilyen esetben a szöveg vizsgálatának nincs helye, mert az a vélelem, hogy ha valamely közleményt nyomdai úton sokszorosítottak, annak szövege nem szorosan vett egyéni, hanem általános jellegű. (Beküldött kérdés.)

36. *Külön átadójegyzék használata esetében a rovatlap VI. részében a zsák- és lakatszámot be kell-e írni?*

Nem.

Az A. 2. Szab. 64. §. 5. pontja szerint abban az esetben, ha a rovatlapot az indítóhivatal valamely okból a zárlatban helyezi el, a rovatlap VI. részének kitöltése elmarad. Ilyenkor a rovatlap VI. részének első sorába „káj” (külön átadójegyzék) rövidítést kell bejegyezni.

Az idézett pont kifejezett és félre nem magyarázható rendelkezést tartalmaz arra nézve, hogy külön átadójegyzék használata esetében a rovatlap VI. részét, tehát a zsák és lakatszám rovatot sem kell kitölteni.

Ennélfogva nem helytálló egyes hivataloknak az az eljárása, hogy az A. 2. Szab. 57. §. 5. pontjára hivatkozva külön átadójegyzék használata esetében is követelik a zsák- és lakatszámoknak a rovatlap VI. részén való feltüntetését. A most hivatkozott pont ugyanis általánosan rendelkezik a zsák- és lakatszámoknak az átadó okiratokon — tehát a rovatlap VI. részében — való feltüntetése iránt is; azonban egyáltalában nem rendelkezik arról, hogy ha külön átadójegyzéket használunk, a rovatlap VI. részével mi történjék, mert idevonatkozólag viszont a 64. §. 5. pontja intézkedik az elől ismerttetett módon. (Beküldött kérdés.)

37. *Éves állomásból időszakos állomássá átminősített olyan távbeszélő állomás, amely 2 havi szünetelés után új időszak bekövet-*

kezte folytán újból üzembe helyeztetett és az új időszakban 2 hónap óta már üzemben van felmondható-e?

Nem.

Amikor éves állomást időszakossá minősítenek át, akkor tulajdonképpen új díjkötelezettség kezdődik. Minthogy pedig a Tb. Ü. Sz. 20. §. 2. pontja értelmében időszakos állomásokat bármely időponttól számítva egyfolytában legalább hat hónapra, illetőleg a P. R. T. folyó évi 13. számában közzétett 108.505/5. sz. rendelet IV. 10. pontjában felsorolt helyeken a folyó évben bekapcsolt időszakos állomások után négy hónapra és mindig csak előre meghatározott időre lehet kérni s az ilyen állomásokért esedékes alap- és előfizetési díjakat az előfizetési időszakra, de legalább hat (a folyó évben négy) hónapra még akkor is meg kell fizetni, ha az állomás esetleg hat hónapnál rövidebb ideig áll üzemben, ezen időn belül felmondásról nem lehet szó. Ezt az álláspontot igazolja a Tb. Ü. Sz. 35. §-ának 1. pontja is, amely szerint az időszakos állomásokra nézve az előfizetés tartama legalább hat hónap, amely időszak a bekapcsolást követő naptól kezdődik. (Beküldött kérdés.)

38. Konkrét panaszból kifolyólag kérdés merült fel arra nézve, hogy a P. R. T. folyó évi 38. számában megjelent 114.926/5.

számu rendelet alkalmazható-e a hó közben bekapcsolt és leszerelt — időszakos — távbeszélő állomások alap- és kötelező helyi beszélgetések díjainak kiszámításánál is?

Nem.

A P. R. T. f. évi 38. számában közzétett 114.926/5—1934. sz. rendelet csak az éves állomásokra vonatkozik.

Az időszakos állomások után esedékes díjak kiszámítása ezentúl is a Tb. Ü. Sz. 20. §. 2. pontjának 2. és 3. bekezdése értelmében történik, tehát a hónap közben napján történt bekapcsolás esetén az első töredék hónapra teljes havi alap-, valamint a kötelező beszélgetések díja teljes összegben esedékes. A hó közben bekapcsolt időszakos távbeszélő-állomás előfizetőjének tehát — ha állomása pl. 14-én kapcsoltatott be és a számlálási időszak végéig (15-ig) csak 1 nap volt üzemben, 8 P alap- és 3.60 pengő kötelező helyi beszélgetési díjat, összesen 11.60 pengőt kell fizetnie.

Ezzel természetesen az utolsó töredék-időszak alapdíja és kötelező beszélgetési díja is kiegyenlítést nyer.

Ezt az intézkedést az a körülmény indokolja, hogy az időszakos állomás a postára nézve nem gazdaságos s így érdeke az intézetnek, hogy egy havi díjat azonnal megkapjon. (Beküldött kérdés.)

JOGESETEK ÉS JOGGYAKORLAT.

Cas juridiques et jurisprudence.

Tisztviselőknek valamely állásra való alkalmassága és érdemessége kizárólag a fellettes közigazgatósági hatóság elbírálása alá tartozik.

Sz..... m. kir. posta segédtisztő az 1922. évi VI. tc. 3. §-a alapján létszám-
 apasztási állományba helyeztetett és 1922. évi június hó végével végelbánás alá vonatott. Nevezett több ízben kérte a tényleges szolgálatba való visszavételét, azonban kérelmével elutasított. Végül 1932-ben a m. kir. kincstár ellen a budapesti kir. törvényszéknél 40.000 pengő kártérítési összeg megítélése iránt pert indított. A budapesti kir. törvényszék a megtartott tárgyalás eredménye alapján a következő ítéletet hozta:

A kir. törvényszék felperest keresetével elutasítja és kötelezi felperest, hogy az alperesnek 15 nap alatt 100 pengő perköltséget fizessen.

Indokok:

Felek egyező előadásából megállapítható, hogy felperes, mint posta és távirda segédtisztő volt alperes alkalmazásában, szolgálatából azonban az 1922. évi VI. tc. 3. §-a értelmében létszám-
 apasztás okából 1922. évi június hó 21-én elbocsátott és végelbánás alá vonatott. Felperes ez után mindjárt kérte visszavételét, amely kérelmével azonban elutasított, majd visszavételi kérelmét ezután is többször sikertelenül kísérelte meg.

Felperes keresetében előadja, hogy a posta és távirda vezérigazgatóság azon eljárása, hogy felperest vissza nem vette, az 1922. évi VI. tc. 3. §-ában foglalt rendelkezéssel ellentétes, tehát jogszabályt sértő, ebből felperesre kár háramlott, amit a kir. kincstár köteles megtéríteni.

Alperes kéri a kereset elutasítását és költségei megítélését és előadja, hogy fel-

perest azért nem vette vissza, mert felperes korábbi szolgálata alapján nem volt érdemes arra, hogy a posta szolgálatába visszahelyeztessék, mert hasznavehetetlen munkaerőnek bizonyult.

Az 1922. évi VI. tc. 3. §-a a következőképpen rendelkezik. A jelen törvény életbelépésének napjától kezdve (1922. II. 25.) az állami szolgálat körében megüresedő állásokat mindaddig, amíg a jelen szakaszban foglaltak szerint szabályszerű elbánás alá vont tisztviselők és egyéb alkalmazottak, aki az illető állás betöltésére *előképzettsége és korábbi szolgálata alapján alkalmas és érdemes* és aki a tényleges szolgálat kötelékébe való visszavételét kéri, az illető állást első sorban a szabályszerű elbánás alá vonás folytán nyugalmomba helyezett, másodsorban pedig a szabályszerű elbánás folytán végkielégített megfelelő tisztviselővel, illetőleg egyéb alkalmazottal kell betölteni.

Ezek szerint ahhoz, hogy egy végkielégített tisztviselő visszavétessék, három feltétel szükséges: üres állás, az igényjogosult jelentkezése és az, hogy a jelentkező az állás betöltésére előképzettsége és korábbi szolgálata alapján alkalmas és érdemes legyen. A két első feltétel fennforgása a jelen perben nem vitás, csupán az bírálendő el tehát a jelen perben, hogy a harmadik feltétel fennforog-e.

A kir. törvényszék e tekintetben elfogadja alperesnek azt a kifogását, hogy egy tisztviselőnek valamely állásra alkalmassága és érdemes volta kizárólag a felettes közigazgatási hatóság elbírálása alá tartozik. Itt olyan speciális célszerűségi tekintetek, közigazgatási érdekek játszanak döntő szerepet, amiknek elbírálására kizárólag az illetékes közigazgatási szervek hivatottak. Ezeket a szempontokat a kir. törvényszék nem jogosult felülbírálni, hanem el kell fogadnia alperesnek erre irányuló megállapításait és véleményét. Ezért a kir. törvényszék alperes előadása alapján megállapítja, hogy felperes a.....postahivatalnál 1919. évben szolgálatában kevés igyekezetet és még kevesebb pontosságot tanúsított, munkaeredménye a középesten sem haladta meg; hogy 1920-ik évben sem tanúsított megfelelő szorgalmat és munkakészséget, munkája hibás és megbízhatatlan volt, ezért az 1920. évi október havában a legkönnyebb és legegyszerűbb munkakörben.....elárúsításával és a befolyó összegek elszámolásával bízták meg, de ebben a beosztásban is felületes és hanyag volt, ezért..... szétosztásával járó teendők végzése alól is fel kellett menteni és más munkával megbízni, de bárhová került, mindenütt gyenge munkaeredményt

mutatott fel, felületesen dolgozott, szorgalmat, figyelmet és igyekezetet nem fejtett ki, miért is felperes a kért állásra korábbi szolgálata alapján nem érdemes.

Felperesnek az előkészítő irathoz csatolt 1923. és 1925-ik évekből eredő, tehát elbocsátása utáni időből származó bizonyítványai nem alkalmasak a fentiek megdöntésére, az sem, hogy 1920. december 8-án magasabb fizetési fokozatba előlépett, mert kellő szolgálati idő eltelte után az előmenetelnél nyilván nem alkalmazták azt a szigorú megrostálást, mint amit az 1922. évi VI. tc. 3. §-a a visszavételre vonatkozólag előír.

A kir. törvényszék megítélése szerint az 1922. július hó 25-ik keletű elutasító rendelkezésnek az az indokolása, amely szerint felperes kérelme: „ezidőszerint nem teljesíthető“ nem lehet ok a kir. kincstár marasztalására, mert felperes visszavételi kérelmét elbocsátása után azonnal betejesztette, tehát oly időben, mikor éppen a tömeges elbocsátások történtek, a visszautasítás tehát külön érdemi indokolásra a dolog természeténél fogva nem is szorult. Ügyszintén nem lehet alap a marasztalásra a kir. kereskedelemügyi miniszter 1926. évi november 11-i keletű az az értesítése sem, „kérelmét üres állás hiányában teljesíteni nem lehet“, mert felperes annak bizonyítására, hogy éppen ezen a napon, amikor ez az elintézés történt, volt üres állás, bizonyítást nem is ajánl fel, üres állás nem léteiben pedig, szükségtelen a felperes alkalmatlanságával vagy érdemteleniségével is foglalkozni. Felperes ugyanis csak általánosságban teszi azt a kijelentést, hogy az 1922. évi VI. tc. 3. §-ának hatálya után olyan személyek nevezettek ki, akik előzőleg nem voltak a posta szolgálatában.

Ezek után a kir. törvényszék szükségtelennek tartotta és mellőzte felperes által előkészítő iratában indítványozott bizonyítást.

Felperes mint pervesztes a Pp. 424. és 425. §-ai alapján köteles az alperesnek per költségeit megfizetni.

Felperes a kir. törvényszék ítélete ellen fellebbezéssel élt. A budapesti kir. ítélőtábla a következő ítéletet hozta:

A kir. ítélőtábla az elsőbíróság végítéletét helybenhagyja és felperest kötelezi, hogy 200 (kettőszáz) pengő fellebbezési költséget alperes részére 15 nap alatt fizessen.

Az ítélet indokolása a többek között a következő: A bizonyítékoknak a Pp. 270. §-a alapján történt mérlegelése után, a minősítésre és arra vonatkozó elsőbírói

ténymegállapításokat, — hogy volt-e az alperesnél üres állás, — a kir. ítélőtábla, mint nem ügydöntőket —, mellőzte, a többi ténymegállapításokat, különösen azt a nem vitás tényállást, hogy felperes, mint posta és távirda segéd tisztviselő volt az alperes alkalmazásában, szolgálatából azonban az 1922. évi VI. tc. 3. §-a értelmében létszámapasztás okából 1922. június hó 21-én elbocsáttatott és végelbánás alá vonatott, továbbá, hogy felperes ez után mindjárt kérte visszavételét, amely kérelmével elutasított, majd visszavételi kérelmét ezután is többször sikertelenül kísérelte meg, vonatkozó indokaiból elfogadta.

A tényállás alapján pedig, vonatkozó helyes indokaiból magáévá tette a kir. ítélőtábla az elsőbíróság jogi döntését is, különösen még azért, mert az elsőbíróság által felhívott törvény értelmében az előképzettsége és korábbi szolgálata alapján alkalmas és érdemes végelbánás alá vont tisztviselők veendői vissza, elsősorban, az a körülmény azonban, hogy ki alkalmas és érdemes a visszavételre, bírói úton felülbírálás tárgyát egyáltalában nem képezheti, hanem ebben a kérdésben kizárólag és végérvényesen csak az illetékes közigazgatási fórumok vannak hivatva dönteni, miért is a keresetialapon érvényesített kártérítési igény sem állapítható meg és pedig tekintet nélkül arra, hogy a panaszolt esetekben a felperes kérvényeit minő indokolással utasították vissza.

A kifejtettek alapján a kir. ítélőtábla az elsőbíróság végítéletét helyben hagyta s a Pp. 424., 425. és 508. §-ai alapján a vesztes, illetve sikertelenül fellebbező felperest a fellebbezési költség viselésére kötelezte, a nem ügydöntő körülményekre ajánlott bizonyítást pedig mellőzte.

Felperes a kir. ítélőtábla ítétele ellen felülvizsgálati kérelemmel élt. A m. kir. Kúria a következő végítéletet hozta:

A m. kir. Kúria a felülvizsgálati kérelmet elutasítja és a felperest kötelezi, hogy alperesnek a felülvizsgálati eljárás költsége fejében 200 (kétszáz) aranypengőt 15 nap alatt megfizesse.

Indokok:

Az 1922. évi VI. tc. 3. §-ának utolsó-előtti bekezdése értelmében az említett törvény életbelépésének napjától kezdve az állami szolgálat körében megüresedő állásokat mindaddig, amíg az idézett törvényszakaszban foglaltak szerint — létszámapasztás folytán — szabályszerű elbánás alá vont tisztviselők és egyéb alkalmazottak között van olyan tisztviselő,

vagy egyéb alkalmazott, aki az illető állás betöltésére előképzettsége és korábbi szolgálata alapján alkalmas és érdemes és aki a tényleges szolgálat kötelékébe való visszavételét kéri, az illető állást elsősorban a szabályszerű elbánás alá vonás folytán nyugalomba helyezett, másodsorban pedig a szabályszerű elbánás folytán végkielégített megfelelő tisztviselővel, illetőleg egyéb alkalmazottal kell betölteni.

A tényleges szolgálat kötelékébe való visszavételért folyamodónak a törvényben említett alkalmassága és érdemessége a törvény helyes értelmezése szerint azt jelenti, hogy a folyamodó a szükséges előképzettségen felül a szolgálat sikeres ellátásához szükséges mindazokkal a képességekkel és egyéb személyi tulajdonságokkal is rendelkezik, amelyeknek a tekintetbe vételével az illető állásra való alkalmazását a szolgálat érdekében állónak lehet tekinteni, azonkívül előéletével és személyes tulajdonságainál fogva azoknak az erkölcsi követelményeknek is megfelel, amelyeket a közszolgálatban alkalmazottaktól általában és esetleg egyik vagy másik szolgálati ágban az átlagosnál fokozottabb mértékben is közérdekből meg kell kívánni. Egymagában az, hogy a folyamodó a törvényes minősítési kellékeknek az elméleti előképzettség tekintetében és egyéb vonatkozásokban is megfelel, továbbá, hogy a megüresedő álláshoz hasonló állást már betöltött, annak a betöltésére képtelennek nem bizonyult, és olyan magatartást, amely fegyelmi büntetést vagy éppen fegyelmi úton kimondandó hivatalvesztést vonna maga után, nem tanúsított, még nem egyértelmű azzal, hogy a folyamodó a megüresedő állás betöltésére alkalmas és érdemes és hogy ekként a törvény értelmében arra más pályázókkal szemben elsőbbségi igénye van. Ilyen értelmezés nem felelne meg az alkalmasság és érdemesség kifejezések általánosan elfogadott jelentésének és az ezek felől a fogalmak felől kialakult közfelfogásnak, már pedig a törvény semminő támpontot sem nyújt arra, hogy annak alkalmazásánál az említett két fogalomnak az egyébként elfogadott és a köztudatban szereplő értelmüktől különböző értelem tulajdoníttassék.

A tényleges szolgálat kötelékébe való visszavételért folyamodónak a megüresedő állás betöltésére alkalmas és érdemes voltát ezek szerint csak a folyamodó egész egyéniségének s az állás betöltésénél figyelembe veendő minden szempontnak a méltatásával, esetenként és egyénenként lehet elbírálni. Ennek az elbírálásnak az eredménye alapján határoz azután az

illető állás betöltésére jogosult hatóság a folyamodó visszavételi kérelmének a teljesítése, vagy annak elutasítása felől. Ekként a kérelem teljesítése nem a törvényben tüzetesen felsorolt feltételek megvalósulásának a kimutatásától függ, hanem a törvény csak általános útmutatást ad arra, hogy a döntésre hivatott hatóság az elhatározásánál milyen szempontokat kövessen s az esetenként hozandó határozat a törvény korlátai között túlnyomóan célszerűségi megfontolásokon és egyéni értékítéleten épül fel. Az ilyen határozat a tartalmánál fogva nem jogalkalmazás, hanem a közigazgatási hatóságnak szabad (diszkrécionárius) jogkörébe eső elhatározás, amelynek helytálló, vagy helyt nem álló voltát — épen, mert a közszolgálat érdekének s az ezzel kapcsolatban tekintetbe jövő célszerűségi szempontoknak szabad megítélésén alapszik, — a bíróság még mint a meghozott határozat jogellenes voltára alapított kártérítési követelés előkérdését sem bírálhatja felül.

A közigazgatási hatóság, elhatározásának a szabadságából folyóan, abban a tekintetben sincsen korlátokhoz kötve, hogy azokat az adatokat, amelyeknek alapulvételével a szolgálat kötelékébe való visszavételért folyamodóknak az alkalmasságát és érdemességét elbírálja, milyen forrásból merítheti; nincsen tehát e tekintetben a folyamodónak a végelbánás alá vonása előtt legutóbb elnyert szolgálati minősítéséhez sem kötve. Az állás betöltésére jogosított közigazgatási hatóságnak szabad megítélésére tartozik az is, hogy az alkalmazhatóságnak és érdemességnek közepes fokával beéri-e, vagy pedig a szolgálat érdekében magasabb követelményeket támaszt a pályázókkal szemben. Ezért az, hogy a felperest a minősítésre kijelölt bizottság a végelbánás alá vonását megelőző utolsó évben közepesen alkalmazhatónak minősítette, nem volt törvényes akadálya annak, hogy a

szolgálatba való visszavételre irányuló kérelmét az annak elbírálására jogosult közigazgatási hatóság a felperes alkalmasságának, vagy érdemességének a hiánya miatt elutasíthassa.

Azzal, hogy a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a folyamodó kérelmét nem az ő alkalmasságának, vagy érdemességének a hiányára hivatkozással, hanem más indokolással utasította el, még nem ismerte el a folyamodónak az állás betöltésére alkalmas és érdemes voltát és így a folyamodó ezzel sem szerzett igényt arra, hogy az elutasítás indokál felhozott körülmények megváltozása esetében a szolgálat kötelékébe visszavétesse. Ezért nincsen is ügydöntő jelentősége annak a kérdésnek, hogy a folyamodó által előterjesztett kérelmek elutasításának az indoklására felhozott körülmények a valóságnak megfeleltek-e, vagy sem, annál kevésbbé, mert ha a kérelem elbírálására jogosult közigazgatási hatóság az egyébként törvényes hatáskörében hozott és érdemben nem jogellenes határozatát a valóságnak meg nem felelő ténykörülmenyekkel indokolta volna is, ezzel egymagában a felperesnek kárt nem okozott.

Nincs ügydöntő jelentősége annak a kérdésnek sem, hogy a felperest a szolgálat kötelékébe visszavétel céljából előjegyzésbe vették-e vagy sem, mert az ilyen intézkedés valósága esetében sem jelentené a felperes jogának az elismerését, sem pedig nem foglal magában a felperes alkalmassága és érdemessége tekintetében olyan végleges és kötelező állásfoglalást, amely a visszavételi kérelem elintézésére hivatott közigazgatási hatóság elhatározásának a szabadságát korlátozhatná.

Mindezeknél fogva a felperest minden irányban alaptalan felülvizsgálati kérelmével el kellett utasítani.

Közli: dr. Tajthy József.

A magyar távbeszélő 50 éves jubileuma alkalmával a Magyar Posta szerkesztősége 1931. évi május havában „Az 50 éves magyar távbeszélő 1881—1931” címmel 465 oldalas jubileumi számot adott ki, melyben a magyar távbeszélő fejlődésének minden mozzanatát megvilágítja.

Ezt a vaskos és szakszempontról igen értékes füzetet — míg a készlet tart — lapunk szerkesztősége 1 pengő beküldése ellenében a magyar posta személyzet bármely tagjának készséggel megküldi.

Forgalom és munkaegységek.

I.

A m. kir. posta 1934 október havi forgalma.

a) Posta									
Megnevezés	Év	Hó	Ajánlott küldemények	Értéklevelek és érték- dobozok	Betét, kézi és sommás csomagok	Posta- utalványok		Postatakarék és csekk be- és kifizetések	
			darabszáma ezrekben			darab- száma ezrek- ben	összege ezer pengőben	darab- száma ezek- ben	összege ezer pengőben
Feladás	1933 1934	X.	677 679	42 38	795 831	789 90	66.784 86.839	1.594 1.837	149.431 158.661
1933. X. havá- hoz képest	több +		2	—	36	112	20 055	24,5	9.230
1934. X. hóban	kevesebb —	%	0,3	9,5	4,5	14,2	30,0	15,2	6,2
Kézbesítés	1933 1934	X.	706 696	46 43	804 834	792 896	66.021 85.038	321 316	64.524 71.860
1933. X. havá- hoz képest	több +		—	—	30	104	19.017	—	7.336
1934. X. hóban	kevesebb —	%	1,4	6,5	3,7	13,1	28,8	1,6	11,4
		b) Táviró		c) Távbeszélő ^{*)}				d) Rádió	
Év	Hó	Fel- adott	Kéz- besi- tett	Köz- pon- tok száma	Állomások (főállomások, fővezetékek)	Kezde- ménye- zett	ÉRke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Szórakoztató rádióvevő beren- dezések száma
		táviratok darabszáma ezrekben				távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben			
1933 1934	X.	167 165	228 224	1.471 1.501	78.642 85.022	310 332	299 326	10.051 10.667	309.793 332.400
1933 X. havá- hoz képest	több +	—	—	30	6.380	22	27	616	22.607
1934 X. hóban	kevesebb —	%	1,2	1,3	2,0	8,1	7,1	9,0	6,1

*) A távbeszélőre vonatkozó adatok részletezése:

A budapesti egységes hálózatban ¹⁾							Vidéken	
Év	Hó	Köz- pon- tok száma	Allo- mások	Kezde- ménye- zett	ÉRke- zett	Számított helyi beszélgetések száma ezrekben	Központok	Állomások
				távolsági beszélgeté- sek száma ezrekben				
1933 1934	X.	18 21	49.408 53.563	98 101	91 97	9.031 9.677	1.453 1.480	29.234 31.391
1933 X. havá- hoz képest	több +	3	4.155	3	6	646	27	2.225
1934 X. hóban	kevesebb —	%	16,7	8,4	3,1	6,6	7,2	1,9

¹⁾ Albertfalva, Békásmegyér, Budafok, Budapest, Budatétény, Csepel, Csillaghegy, Kispeszt, Pestszenterzsébet, Pestújhely, Rákospalota, Tisza István Kertváros, Újpest.

II.

A m. kir. posta személyzete által 1934. október hónapban feldolgozott munkaegységek.

A postaszemélyzet munkaeredményének megállapítása oly módon történik, hogy a posta a végrehajtó szolgálatban végzett különböző munkákat a reájuk fordított idő, a munka minősége és mennyisége, valamint az anyagi felelősség figyelembe vételével munkaegységekkel értékeli, méri. A küldemények forgalma (darabszáma) megszorozva a küldeménymenként megállapított

értékegységgel, a szorzatok együttes összege adja a m. kir. posta forgalmának lebonyolításánál végzett munkát egységekben.

Az 1934. október havi munkaegységek száma és megoszlása — összehasonlítva az előző év azonos időszakában feldolgozott munkaegységekkel — a következőképen alakult:

Munkaegységek megoszlása	Év	Hó	Munkaegységek száma ezekben					1933. X. havához képest 1934. X. hóban hány %-kal több vagy kevesebb*)				
			posta	táv-író	táv-beszélő	rádió	összesen	posta	táv-író	táv-beszélő	rádió	összesen
	1933	X.	17.930	2.108	7.275	868	28.181					
	1934	X.	19.229	2.058	6.967	931	29.185	+ 7.2	-2.4	-4.2	+7.3	+ 3.6
Budapesten	1933	X.	7.152	885	4.466	306	12.809					
	1934	X.	8.102	864	3.830	323	13.119	+13.3	-2.4	-14.2	+5.6	+ 2.4
Vidéken	1933	X.	10.778	1.223	2.809	562	15.372					
	1934	X.	11.127	1.194	3.137	608	16.066	+ 3	-2.4	+	+8.	+ 4.5
Kincstári hivataloknál	1933	X.	11.622	1.481	6.124	554	19.781					
	1934	X.	12.353	1.454	5.651	596	20.054	+ 6.3	-1.8	-7.7	+7.6	+ 1.4
Postamesteri hivataloknál	1933	X.	6.066	614	1.138	314	8.132					
	1934	X.	6.610	589	1.299	335	8.833	+ 9.0	-4.1	+14.1	+6.7	+ 8.6
Postaügynökségeknél	1933	X.	242	13	13	—	268					
	1934	X.	266	15	17	—	298	+10.0	+8.3	+38.6	—	+11.6

*) A % a munkaegységek pontos (ki nem kerekített) számának viszonyát jelzi.

A távbeszélő munkaegységeket illetően megemlítjük, hogy az önműködő távbeszélő hálózatokban kézierő helyett géperővel végzett kapcsolási munka a fenti táblázatban kifejezésre nem jut. Az 1934. október

hónapban géperővel végzett kapcsolási munka 2,919.733 kézierővel feldolgozott munkaegységnek felelt meg, vagyis az automatizálás következtében a postaszemélyzet munkája enyivel lett kevesebb.

III.

A forgalom változása a munkaegységek alapján.

A munkaegységekből a forgalom emelkedésére vagy csökkenésére csak akkor lehet következtetni, ha a mindenkori forgalom lebonyolításánál végzett munkát azonos értékeléssel fejezzük ki munkaegységben. A posta, távíró és rádió szolgálatban végzett munkák értékelése az alábbi táblázatban megjelölt időben nem változott, ezekben a szolgálati ágakban tehát a forgalom a feldolgozott munkaegységek arányában emelkedett vagy csökkent. Ellenben a távbeszélő szolgálatban végzett mun-

ka értékelése időközben módosult, amennyiben Budapesten számlált helyi beszélgetésenként 1932. november havában 0.4, míg a teendők racionalizálása következtében 1934. október havában már csak 0.3 munkaegységet lehetett felszámítani.

Ha az összehasonlított időszakok távbeszélő forgalmát azonos (1934. október havi) értékeléssel fejezzük ki munkaegységben, akkor a távbeszélőforgalom és ezzel kapcsolatban a m. kir. posta összforgalma így alakul:

Év	Hó	Posta	Táv- író	Távbe- szélő	Rádió	Összes	Posta	Táv- író	Távbe- szélő	Rádió	Összes
		munkaegységek száma ezrekben					Forgalom az előző év azonos időszakához viszonyítva hány %-kal emelkedett vagy csökkent				
1933 1934	X.	17.930 19.229	2.108 2.058	6.405 6.967	868 931	27.311 29.185	+ 7.2	- 2.4	+ 8.8	+ 7.3	+ 6.9
1933 1934	I—X.	162.032 165.548	19.745 19.551	61.941 64.710	8.894 9.358	252.612 259.167	+ 2.2	- 1.0	+ 4.5	+ 5.2	+ 2.6
1932 XI—1933 X. 1933 XI—1934 X.		199.594 201.961	23.701 23.356	74.960 77.722	10.692 11.136	308.947 314.175	+ 1.2	- 1.5	+ 3.7	+ 4.2	+ 1.7

Amíg tehát 1934. október hónapban — az előző év azonos időszakához viszonyítva — a távbeszélőnél kézíróval végzett munka 4.2%-kal csökkent, és az összes munkaegységek száma 3.6%-kal emelkedett, addig a távbeszélő forgalom 8.8%-kal és ezzel kapcsolatban a posta összeforgalma 6.9%-kal emelkedett.

A tavalyi állapottal szemben a folyó naptári év első 10 hónapjának forgalma emelkedést mutat, amiből a gazdasági helyzet némi javulására lehet következtetni. Igazolja ezt a legutóbbi 12 hónap forgalma is, amely a megelőző 12 havi forgalommal szemben szintén emelkedő irányzatú.

KÜLFÖLDI SZEMLE.

Revue étrangère.

POSTA.

Andorra.

Andorra, a föld legkisebb köztársasága, abban különbözik minden más államtól, hogy területén a belföldi forgalomban a postát polgárai díjtalanul vehetik igénybe. A portómentességnek ezen szokatlan általánosságának az az oka, hogy a közszükségleti kiadások igen csekély megterhelést jelentenek s így a postajövedéki bevételekre nincsen szükség. A közbiztonságról egy rendőr gondoskodik. Hadserege nincsen. Az elnök évi fizetése 60 pengőnek felel meg. A szükség esetére biztosított francia katonai védelemért, valamint a kataláni egyház nyújtotta lelki gondozásért évente nem egészen 800 pengőt kell fizetni. Bár a polgárok a postadíj fizetése alól fel vannak mentve, a szállodákban lakó idegenek által fizetett csekély díjak tekintélyes jövedelmet biztosítanak a postának, amely a szociális gondoskodás költségeit fedezi. Erre a legjobb példa a fővárosban, Andorrában lévő főpostahivatal. Ez a főposta két szállodai szobában nyert elhelyezést és valamelyik kisváros kisüzletének benyomását kelti. Maga a főpostamester — a postaminiszter — ma-

gas állásának megfelelő tekintéllyel és egy alkalmazottal várja a közönséget, hogy a postaszolgálat minden ágában, a világ minden részében való összeköttetésre rendelkezésre álljon. Escaldesben, a fővárostól 2 mértföldnyi távolságban fekvő kis városban a postahivatalt alagsorban helyezték el. A kézbesítő nem visel egyenruhát; megkülönböztetésül karszalaggal van ellátva.

(The Post)

Angolország.

Az angol légiposta fejlődése az 1934. év folyamán igen fontos határállomáshoz jutott.

A légiposta meghonosítása óta a legnagyobb jelentőségű újítás a különdíj megszüntetése. A légiposta szolgálat történetének kiemelkedő mozzanata az is, hogy az angol posta szerződéses szállítói a légiposta közlekedési eszközeire a légiposta lobogóját szerelhetik. A tengeri postát szállító hajókon alkalmazott postalobogó ezeknek a hajóknak a kereskedelmi tengeri közlekedési eszközök között már régen a legtekintélyesebb helyet biztosította és a légiposta lobogója hasonló tekintélyt biztosít azoknak a légiközlekedési vállalatoknak, ame-

lyeknek repülőgépei a légipostát továbbítják.

Annak a hatalmas propagandának következtében, amelyet a légiposta igénybevétele érdekében kifejtettek, a légiposta útján továbbított levelek száma az előző évi eredménnyel szemben 43% emelkedést mutat az 1934 június hóval végződött évben. A légiposta fejlődése tette szükségessé, hogy mind Londonban, mind vidéken a kékszínű légiposta levélszekrények számát növeljék. Az angol postaigazgatás feltevése szerint a légiposta forgalma az 1934. évben kétszerese lesz az 1932. évinek.

A kontinentális forgalom fejlődésének a magas díj az akadálya. Az angol kereskedelmi kamarák küldöttsége előtt, amely a légipostadíj leszállítását kérte, a postaminiszter kijelentette, hogy erről ezidőszent nem lehet szó. A díjleszállítást kilátásba helyezte azonban akkorra, amidőn a kereskedelmi légiforgalom kifejlődése kö-

vetkeztében a légiposta kiterjesztésének szükségessége is be fog következni. A fejlődés iránya különben is azt mutatja, hogy ez a díjsökkentés nem sokáig maradhat el. Gondoljunk csak arra, hogy amikor London és Páris között a légipostaforgalom megindult, levelenkint 2 s és 6 d. volt a legkisebb díj, míg ez ma 4 d., ami tagadhatatlanul még mindig sok a nagyközönség részére. (The Post.)

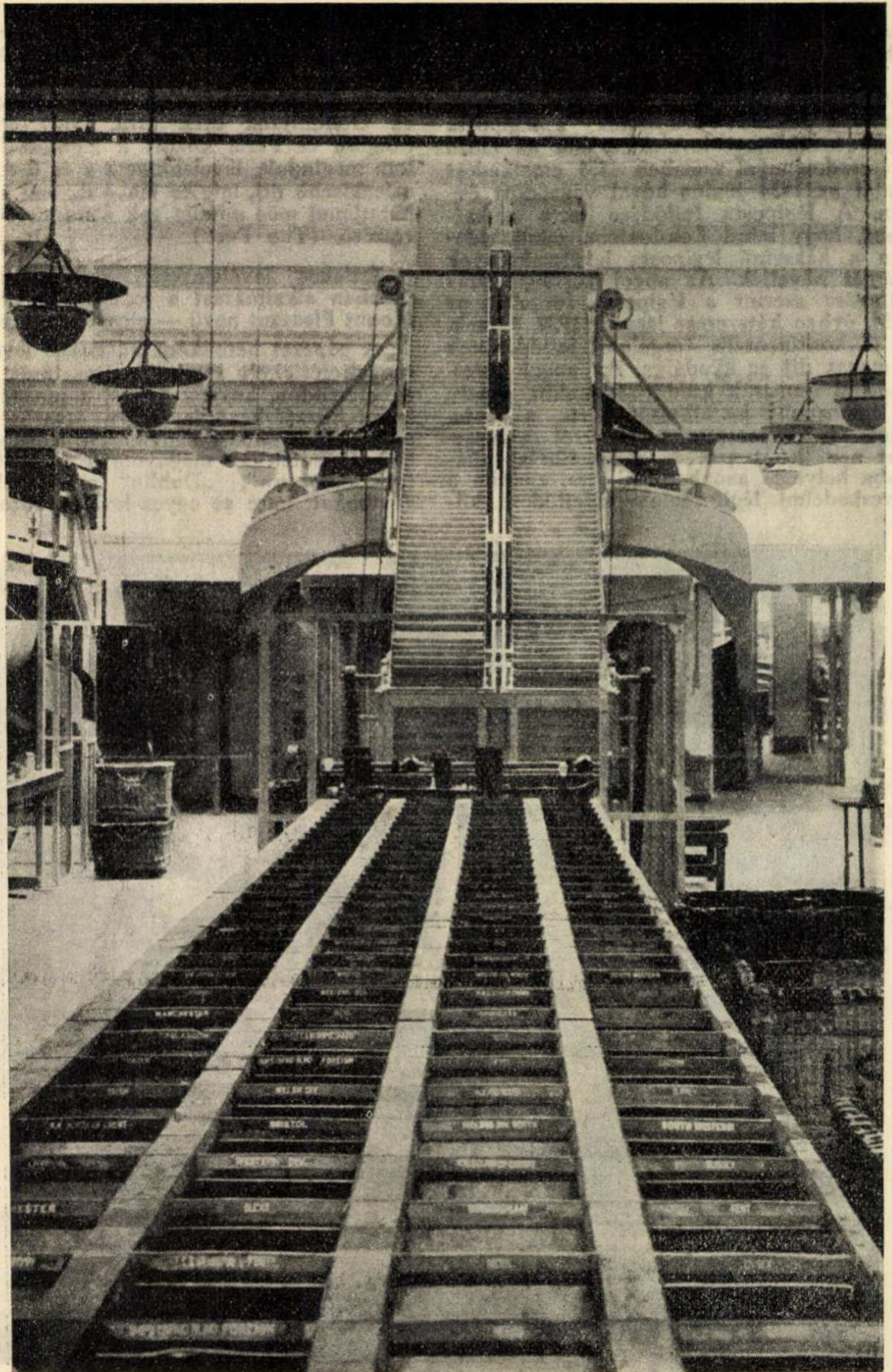
Dr. L. B.

Érdekes levélosztó szerkezet nyert újabban alkalmazást a londoni főposta — Mount Pleasant nevű — osztó hivatalánál.

A gépezet hetenként 24.000.000 levélnek rendeltetési hely szerinti szétosztását végzi el, oly módon, hogy a kezelő a mozgó szalagon hozzáérkező leveleken olvasható címek szerint — egy nagyméretű írógépszerű billentyűzeten — megnyomja a megfelelő (pl. „Glasgow“, „Dublin“ stb.) feliratú gombokat, mire az egyes levelek automati-

1. ábra. Mount Pleasant postahivatal levélszétosztó berendezése. A berendezés a szétosztott leveleket rendeltetési hely szerint kosorakba gyűjti.

2. ábra. Mount Pleasant postahivatal irányító berendezése nagyobb terjedelmű levélpostai küldemények szétosztására.

kusan belecúsúznak rendeltetési helyeik gyűjtőkosaraiba.

Az új szerkezetű levélelosztó gépezet annyira gyorsította a levelek elosztását, hogy az angol posta összes nagyobb elosztó hivatalaiban fogják azt alkalmazni.

Azt a kimagasló szerepet, melyet a posta az angol közéletben játszik, élénken megvilágítja az ottani napilapok híradása, mely szerint a londoni főposta első ilyen levélelosztó berendezését f. évi november 2-án maga a yorki herceg és hercegné ünnepség keretében helyezték üzembe.

Nálunk sokkal nevezetesebb események — pl. a távbeszélő központok automatizálása, a nemzetközi kábelek üzembehelyezése — szerény csendben mennek végbe és a levél- és csomagkezelés mechanizálása (ezidő szerint) még szóba sem jöhet.

F—z J—ő.

Angliában ezidőszert kísérletek folynak a rakétapostával. Ezeket a kísérleteket titokban akarták tartani, de részletei mégis a nyilvánosságra kerültek. A rakétával egy-egy alkalommal átlag 1200 drb. levélpostai küldeményt továbbítanak.

A feltaláló az angol postaigazgatást az angol tengerparton fekvő Dover és a francia tengerparti Calais között berendezendő rakétajáratok rendszeresítésére igyekszik reábirni. A 35 km. távolság menetideje 1 perc. Az angol postaigazgatás állítólag nem bízik a rakétajáratok gyakorlati alkalmazásának lehetőségében. (D. P. Z. 1394. 21.)

Az angol Postmaster General, Sir Kingsley Wood mindent elkövet az angol posta egyes üzletágainak népszerűsítésére. Ebből a célból Anglia nevezetesebb városában kiállításokat rendeztet, melyen a levélposta feldolgozását, bélyegzését, irányítását a nyilvánosságnak gyakorlatilag is bemutatja. (D. P. Z. 1934. 21)

Dánia.

A dán postaigazgatás szervezetét 1927. évi májusában kelt törvény szabályozta. E szerint a dán postaigazgatás élén a vezérigazgató áll, aki a munkaügyi miniszternek van alárendelve. A költségvetéssel és a törvényhozással kapcsolatos ügyeket, a díjszabási kérdéseket, valamint a királyi és miniszteri hatáskörbe tartozó ki nevezéseket a vezérigazgató a miniszternek referálja. A vezérigazgatóság 7 osztályra tagozódik. Ezek egyike műszaki. Ezenkívül az önálló könyvelési, ellenőrző és csekkhivatal is közvetlenül a vezérigazgatóságnak van alárendelve.

Dánia 5 igazgatási kerületre van fel-

osztva. Ezek legjelentősebbje Koppenhága és környéke. A kerület élén a főpostamester áll, de bizonyos ügyekben a kerületi hivatalok közvetlenül is fordulhatnak a postavezérigazgatósághoz. A koppenhágai kerület vezető főpostamesterének oldalán 2, a többi négy kerületi vezető mellett 1—1 főfelügyelő végzi a kerületi biztosi teendőket.

Műszaki szempontból Dánia táviró-távbeszélő hálózata 3 kerületre oszlik, melyek élén a kerületet vezető főpostamesterrel azonos rangban levő mérnök áll.

A kezelő hivatalok élén a postamester állanak, kiknek a kezelőállomások, postakiadóságot, táviróállomások és postagyűjtőhelyek vannak alárendelve. A postaszolgálat ellátásáért közvetlenül a postamesternek felelnek, akik az üzembiztonságról is gondoskodni kötelesek.

A helyi távbeszélőszolgálatot Dánia területén 5 kedvezményezett magánvállalat látja el úgy, hogy a posta és táviróhivatalokra csak a távolsági (interurbán) távbeszélőszolgálat ellátása marad, ezt pedig a távirókezelő személyzet bonyolítja le. A távolsági távbeszélgetések s az ezzel kapcsolatos leszámolások lebonyolítására Koppenhágában önálló távbeszélő és leszámoló hivatal működik.

A postakiadóságot és gyűjtőhelyeket rendszerint a vasútállomások főnökei avagy szerződéses üzlettulajdonosok kezelik. A postakiadóságot önálló postai szervek, melyek kb. a magyar postamesteri hivataloknak felelnek meg. A gyűjtőhelyek valamely postahivatalnak vagy kiadóságnak vannak alárendelve és szervezetileg a mi ügynökségeinknek felelnek meg.

A mozgóposták két főnökségnek vannak alárendelve (Koppenhága és Fredericia).

A városokban a kézbesítők mindent, tehát a csomagokat is házhoz kézbesítik. Faluhelyeken lehetőleg szintén mindent (csomagokat azonban csak 1 kg súlyig) a címzettnek házhoz kézbesít a dán kerékpáros kézbesítő úgy, hogy egész Dánia területén talán alig 30 olyan lakott hely akad, amelyhez címzett postaküldeményeket nem kézbesítik házhoz. A falusi hivatalok kézbesítői nemcsak kézbesítenek, bélyeget árusítanak, hanem mindenféle küldeményt is felvesznek és ujság megrendelést is közvetítenek. Egyébként az 1 kg-nál súlyosabb postacsomagokat vidéken az a magánvállalat szállítja házhoz, amely a vasúti darabárú házhozszállításáról is gondoskodik.

A dán postaalkalmazottak — a szerződéses gyűjtőhely kezelők kivételével — valamennyien állami alkalmazottak, akik a köztisztviselőkre érvényes szabályok alá esnek. A gyakornokok és segédalkalmazottak nem köztisztviselők. Az állásokat pályázat útján töltik be, de 24 évnél idősebb személy nem pályázhat. Hivatalnok állásban a kezdő törzsfizetés 5.100 korona de a kinevezés előfeltétele legalább 2 évi gyakornoki szolgálat.

A tisztviselők 18 fizetési osztályba vannak sorozva. Közülük az 1—6 fizetési osztályba tartozókat a király, a 7—13 fizetési osztályba tartozókat a miniszter, a többi a vezérigazgató nevezi ki. A 2—7 fizetési osztályban megüresedő helyekre a vezérigazgató az e célra alakított tanács meghallgatása után tesz javaslatot. Ennek a tanácsadó testületnek tagjai: a vezérigazgató, az érdekelt osztályvezető, a vezérigazgatóság személyzeti osztályának vezetője, a kerületi vezetők és az érdekelt kerület vizsgálóbiztosa (főfelügyelője). A bizottság tárgyalásáról jegyzőkönyvet vesznek fel, melyet a vezérigazgató javaslatával együtt terjeszt a miniszter elé.

A dán postaalkalmazott — ha csak nem a király nevezte ki —, 3 hónapi felmondásával állását bármikor elhagyhatja és neki is fel lehet mondani. Hivatalnokot csak az őt kinevező felsőbbség bocsáthat el. Erre a 3 havi felmondási időre még a fegyelmi úton elbocsátott alkalmazottnak is joga van. Ha az alkalmazott elbocsátását nem maga kérte, joga van az elbocsátás okának írásban való közlését kérni.

Nyugdíj csak a 30. életév betöltése után közszolgálatban szerzett legalább 5 szolgálati év után jár. Ez a nyugdíj 7—10 évi szolgálat után a tényleges járandóság 50%-a, 28 nyugdíjba számítható szolgálati év után pedig a 3 utolsó évben élvezett járandóság és szolgálati pótlék átlagának 42/60 része, de évi 9000 koronánál több nem lehet.

A nem nyugdíjképes alkalmazott özvegye, az elhalt férj járandóságainak ötödét, a nyugdíjasé pedig harmadát kapja ellátási díjul. Ehhez járul még egy gyermek után évi 180, kettőért 330, háromért 450 korona, minden további gyermekért további 100 korona. (D. P. Z. 1934. 18.)

(k. j.)

Franciaország.

A francia posta autókban berendezett alkalmi posta-, táviró- és távbeszélő hivatalokat rendszeresít. A francia postaminisztérium által kiadott Bulletin D'Informations, de Documentation et de Statistique folyó évi októberi számának közlése szerint a minisztérium megkezdte az

autókban berendezett mozgó postahivatalok létesítését. Az ilyen autópostahivatal arra a célra szolgál, hogy bizonyos tömeg megmozdulással járó alkalmakkor (kongresszusok, versenyek, kiállítások, vásárok, sportesemények stb.), amikor az illető helyek rendes posta, táviró és távbeszélő szolgálatának megerősítése indokolt, időleges posta, táviró és távbeszélő felvétel, illetőleg fülkeszolgálatot lehessen minden különösebb előkészület nélkül rendszeresíteni. Az ilyen autós postahivatal révén oly berendezés állana a postaigazgatás állandó rendelkezésére, amelyet sokkal gyorsabban, sokkal könnyebben és kevesebb fáradsággal lehet igénybevenni, mint amilyenekkel ezideig ilyen esetekben a feladatot megoldották.

Eddig ilyenkor ideiglenes postahivatalokat kellett felállítani, ami tekintélyes berendezési és lebontási, illetőleg leszerelési munkákkal s így tekintélyes kiadással járt, amit néha néhány órai igénybevétel miatt kellene megtenni, s ami azonkívül még igen tekintélyes anyagrongálással is járt.

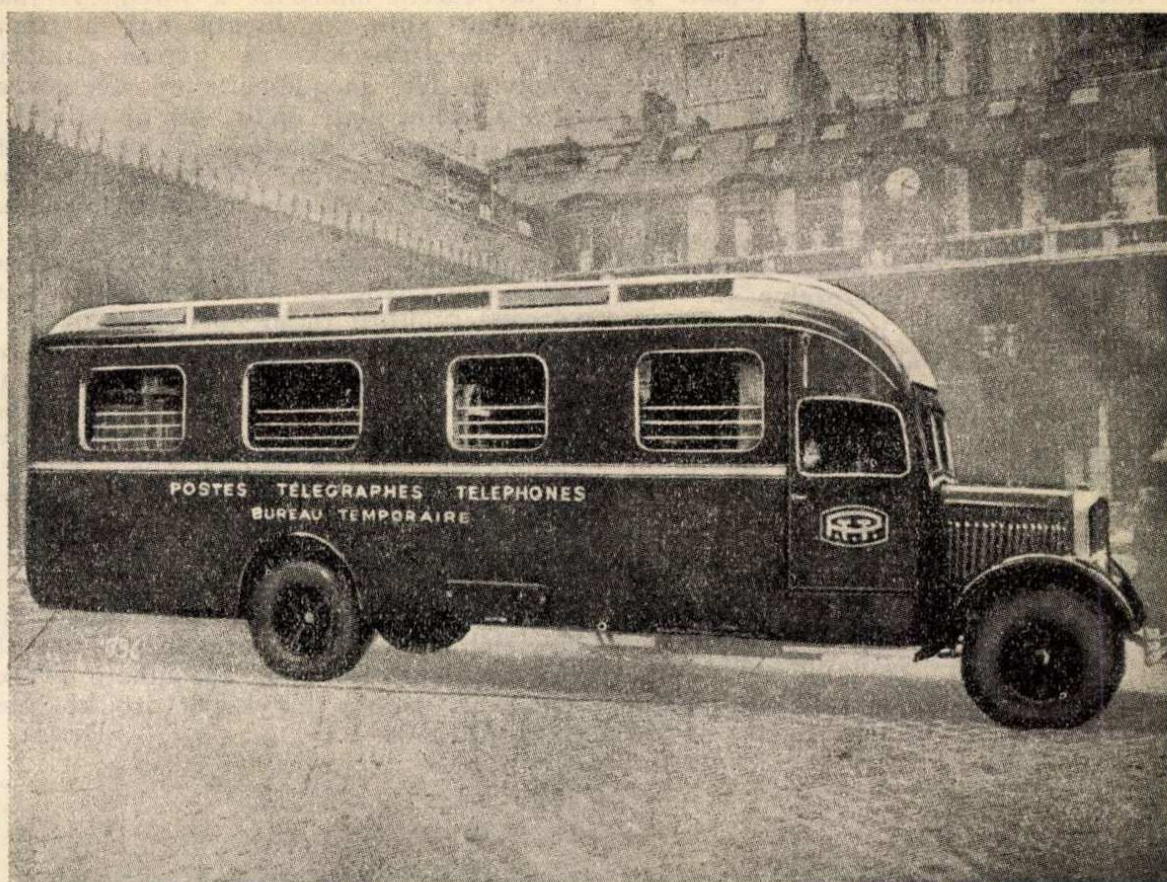
Az új autós postahivatal, eltekintve az igen tekintélyes anyagmegtakarítástól, a legrövidebb idő alatt lehetővé teszi az alkalmi pttb. hivatal megnyitását.

Az új francia autós postahivatal karosszériájának hossza 8.5 méter, szélessége 2.5 méter, összsúlya pedig 5 tonna. Az autós postahivatal berendezése elég bőséges ahhoz, hogy az esetek legnagyobb részében a jelentkező szükségletnek meg is tudjon felelni. Van benne 3 felvevő munkahely (2 postai, 1 táviró), 2 távbeszélő fülke és 2 fali távbeszélő készülék, amelyek szükség esetén még 4 bárhova helyezhető távbeszélő állomással is kiegészíthetők.

Van egy levélgyűjtő szekrénye, amely úgy kívülről, mint belülről egyaránt megközelíthető s egy automatikus levélbélyeg-árusító készüléke. A személyzet számára fenntartott helyen van ruhatár és egy szekrény a hivatalos felszerelés és anyagok számára.

A felvevő ablakoknál működő személyzet mindazt a szolgálatot elláthatja, amit a rendes postahivatalok felvevőablakainál ellátnak, kivéve mégis azokat, amelyeknél az illető üzletfél céljait szolgáló állandó előjegyzésekre van szükség (takarékpénztári, nyugdíjkifizetés stb.). Az ilyen autós postahivatalok általában csak rövidebb ideig tartanak szolgálatot, hogy anyaguknak rendezése és az állandó hivatalokhoz való továbbadása és pénztári zárlatuk lehetővé váljék.

Az alkalmi autós hivatalok távbeszélő berendezése bármilyen hálózathoz való

Autóban berendezett alkalmi postahivatal Franciaországban.

hozzákapcsolásra egyaránt alkalmas, akár helyi-, akár központi vagy automatikus rendszerű legyen is az.

A felvett táviratok továbbítását e hivatalok távbeszélőn akkor végzik, amikor a távbeszélő forgalma nem erős; szükség esetén kerékpáros küldőnccel is továbbíthatják távirataikat.

Az autós postahivatalt elektromos árammal lehet világítani és fűteni tekintet nélkül az illető hely áramviszonyaira. Áramzavarok esetén az autó motorjának telepe szolgáltatja az áramot.

A közönség a hivatalba a kocsik hátulján át két mozgószárnnyas ajtón keresztül lép, távozni pedig a kocsik jobb oldalán levő ajtón át távozik.

Az autós alkalmi hivatal távbeszélő berendezése külön említést érdemel.

A térszűke és pedig úgy a felület mint magasság tekintetében nem engedte meg a rendes fajtájú távbeszélőfülkék alkalmazását. Azonkívül a közlekedés céljait szolgáló folyosó is a hivatal berendezésére szolgáló bútoroknak főleg a kocsik egyik oldalára való telepítését tették szükségessé. Ezt az eltolódást lehetőleg a minimumra igyekeztek szorítani s a rendes

fajta távbeszélőfülkéktől már csak ezért is el kellett tekinteni.

Igy az autós hivatalokba beépített távbeszélőfülkék típusának megállapításánál főleg a következő feltételekre voltak tekintettel:

1. Kis térfogat.
2. Mérsékelt magasság.
3. Könnyű súly.
4. Kielégítő akusztikai izoláltság.

Igy az egyes fülkék belső méretét 70×80 centiméterben állapították meg, ami a beszélő fél számára még elégséges kényelmet biztosított s mellette a közönség mozgásához a kocsik belsejében még elég helyet hagyott.

A karosszéria 2 méter 30 cm magasságnál többet nem engedett meg, sőt a kocsik oldalainak lehajlásánál még ebből is engedni kellett. A fülkék szellőztetése a kocsik tetejébe helyezett mozgatható üveglapok útján történik. Az akusztikai izolálás a férőhely hiánya miatt szintén nehéz feladat volt, amelyet egy különleges tűzálló szigetelő cement anyagnak (amiante-ciment) 10 milliméter vastagságban való alkalmazásával oldottak meg. A fülke világítását az ajtó csukásakor kigyúló s nap-

pal a kocsik akkumulátorából táplált 15 wattos villanylámpa látja el.

Abból a célból, hogy a kocsik folyosóján a szabadmozgás lehetőségét biztosítsák s mellette a jó szellőztetés is meg legyen, akkor, amikor a távbeszélő fülkék nincsenek elfoglalva, a kocsik ajtóit nyitva tartják.

A távbeszélő fülkék a francia igazgatás által elfogadott 1924 típusú kombinált helyitelepekkel vannak felszerelve.

Megemlítésre méltó, hogy ilyen posta-autóknak elhelyezett alkalmi postahivatalokkal már a Deutsche Verkerhrszeitung f. é. 44. számának közlése szerint az október 12-iki kölni Hittlernap alkalmából a német posta is próbálkozott. Ezek a német alkalmi hivatalok azonban még nem voltak ilyen, a franciákéhoz hasonló külön célra épített autókban elhelyezve, hanem csak közönséges postautókat alakítottak át erre az alkalomra a kocsik belsejében húzott deszkafalakkal pttb. hivatalokká.

A francia pttb. nőtisztviselők új palotája. M. Mallarmé, francia posta, táviró

és távbeszélő miniszter a folyó évi július hó 8-án adta át hivatásának a francia pttb. nőtisztviselők új párizsi palotáját, amely a Dr. Jacquemaire — Clemenceau-utca 5. szám alatt épült. Az új palotát az olcsó lakások társasága (Société d'Habitations à bon marché) építtette és szerelte fel. A francia nőtisztviselőknél közel harminc év óta volt már otthonuk a rue de Lille 41. szám alatt, amely közismert volt egész Párizsban, és ahol a vidékről a fővárosba szőlített fiatal nőalkalmazottak olcsó pénzért egészséges és jó lakást kaptak s egyúttal meg voltak védve a nagy város veszélyeitől. Ez a ház azonban kicsi lett s nem tudott többé megfelelni a kívánalmaknak. Az új palota bőven megfelel a szükségletnek, mert amíg a régi otthon csak 110 szobával rendelkezett, addig az újban 270 szoba áll rendelkezésre. Az új épület szobái azonkívül a modern komfort és higiénia minden követelményének megfelelően vannak berendezve, ami lakói számára fel nem becsülhető értéket jelent. A palota fényképét itt közöljük. (B. I. D. 1934. 9.)

Dr. H. F.

A francia posta nőtisztviselőinek új otthona.

Kína.

A kínai postaigazgatás nemrég olyan légiposta szolgáltatást honosított meg, amely csodálatot kelt mindazokban, akik érdeklődéssel figyelik a népek kulturális berendezésének fejlődését. Kína rendszeres légiposta forgalma öt év előtt indult meg olyan kezdetleges berendezéssel, hogy annak megfelelő fejlődésére alig lehetett számítani. Még súlyosabbá tette a helyzetet az a körülmény, hogy közvetlenül a légiposta forgalom megindulása után az országszerte jelentkező zavargások, lázadások a békés polgári életet megakadályozták. Ezek a szerencsétlen körülmények a postaigazgatást arra kényszerítették, hogy a forgalmat egyidőre szüntesse be, és csak midőn az általános helyzet javulása megengedte, indította meg azt újból Hankow és Shanghai között, hetenkint négy napon. Ez a járat, amely most is szállítja a postát, útközben Kinkiang, Chinkiang és Nanking városokat érinti.

A gyorsszállítás Kínában igen nehéz kérdés. Óriási területéhez viszonyítva vasúti hálózata csekély. Ezért Lanchowfu (Kansu állam) és Sianfu (Shensi tartomány) között olyan légiposta szolgáltatást honosítottak meg, amely gyorsaságával méltó feltűnést keltett. Ennek az eredménynek a hatása alatt a kínai postaigazgatás elhatározta, hogy Pekingből kiindulva Nankingig és Cantontól Hankowig hasonló szolgáltatást fűg bevezetni.

Mikor a közelmúltban Shanghaiban a háborús állapot beállott, a kínai igazgatás e város és Nanking között a rendszeres légiposta szolgáltatást továbbra is fenn tudta tartani. Minthogy pedig az a veszély forgott fenn, hogy a postát szállító repülőgépeket hadi repülőgépekkel fogják összetéveszteni: a postaigazgatás utasítására amazokat zöldre (ott is ez a posta színe) átfestették és a szárnyakra „pu“ (kínai nyelven: posta) jelzést alkalmazták.

A bizonytalan háborús időben a vasúti közlekedés Shanghai vidékén szünetelt. Ennélfogva a légiposta megbecsülhetetlen szolgáltatást tett a nagyváros lakosságának, midőn az összeköttetést a külső világgal fenntartotta.

A kínai postaigazgatás legfőbb törekvése most arra irányul, hogy a légiposta-forgalom meginduljon Nanking és Berlin között. Ha az ezirányú tárgyalások eredményre fognak vezetni: a Nyugat a messze kelettel kerül összeköttetésbe.

(The Post) Dr. L. B.

Lengyelország.

Ez év október hó 1-től kezdve a lengyel posta a belföldi távolsági levél díját 30-ról 25, a levelezőlap árát 20-ról 15 ga-

rasra szállította le. Ugyanakkor a nemzetközi levél díját 60-ról 55, a levelezőlapét 35-ről 30 garasra, az ajánlási díjat 60-ról 45 garasra szállította le. A távbeszélő díjaknál, a varsói városi távbeszélő hálózat kivételével általában 10%-os a díjmérséklés. A rádióelőfizetési díjakat csak falun szállították le havi három zloty-ról egy zlotyra. (D. P. Z. 1934. 21.) (k. j.)

A lengyel posta újabban üzletszerző munkaerőket rendszeresített, kiknek hivatali kötelességük a postai újítások megkedveltetése, előnyeiknek a közönség menél szélesebb rétegeivel való megismertetése. Állandó összeköttetést kell tartaniok az ipari, kereskedelmi és gazdasági körökkel, szervezetekkel és ezeknek a díjszabások összefüggő és bármilyen szakirányú kérdéseire, elsősorban ezek az üzletszerzők igyekeznek felvilágosításokat adni és forgalomszerző tevékenységükkel a posta üzemi hozadékát emelni. (D. P. Z. 1934. 22.)

Németország.

A német posta úgy rendelkezett, hogy összes közlekedési eszközeit, levélszekrényeit, az önműködő bélyegárusító szekrényeit és a távbeszélő nyilvános állomásait fokozatosan a nemzeti szocialista párttal való együttérzésének külső igazolásaként, annak színére, tehát pirosra mázoltatja át. Minthogy a német postának ezidőszerint több, mint 7000 drb gépkocsija, sok ezer lófogatú járműve és a kézikocsik ezrei, a levélszekrények tízezrei várnak átfestésre, azért ez az elhatározás jelentékeny pénzáldozatot jelent és csak huzamosabb idő alatt lehet megvalósítani.

A német posta színe eddig — 1850 év óta — a sárga volt. Hasonlóan sárga az osztrák, a belga, a svájci, a dán és a luxemburgi posta színe. Nálunk és Hollandiában sötét zöld, Franciaországban előbb sárga, de 1900 óta sötétbarna, illetőleg fekete, Olaszországban szintén fekete a posta hivatalos színe. Angliában a postaközlekedés eszközei, levélszekrényei pirosak. (D. P. Z. 1934. 22.) (k. j.)

A folyton emelkedő légiposta-forgalomra tekintettel a német posta a légipostával továbbított és érkezett küldeményeken a „Mit Luftpost befördert“ felírású bélyegző lenyomatát többé nem alkalmazza. Ezzel a légipostával érkezett küldemények kézbesítését óhajtják gyorsítani. (D. V. Z. 1934. 44.)

Svédország.

Az Északi Postaunió nevezetesen Norvégia, Svédország, Dánia, Finnország és Island postaigazgatásainak megbízottjai Oslóban összeültek, hogy a szűkebb egye-

sület keretén belül a postai díjszabás egyes tételeit leszállítsák. A tanácskozás során azonban mégis kénytelenek voltak a terv megvalósítását elhalasztani. Sőt a svéd megbízott kijelentette, hogy a svéd posta 1935 év január 1-től kezdve legalább a csomagdíjszabást kénytelen lesz lényegesen felemelni. (D. P. Z. 1934. 21.) (k. j.)

VEGYES.

Ujjlenyomatok a postán. Európai postatisztviselőt nagy meglepetés érte, ha indiai kartársának helyére ülne, mert nem egyszer olyan címzettel kerülne össze, aki a könyvelt küldemény átvételét aláírás helyett hüvelykujjának lenyomatával ismerné el.

Bármennyire kezdetleges a nyugtázásnak ez a módja, kétségtelen, hogy a kézírással szemben igen sok helyen nagy elterjedésnek örvend, mert a visszaélés lehetősége úgyszólván ki van zárva. Az írást ugyanis könnyen lehet utánozni, az ujjak bőrfelületének recézete azonban egészen egyéni és végtelen változatot mutat.

Az indiai postahivatalokat igen nagy számban az írni nem tudó vidékiek keresik fel. Mikor annak a szükségessége merül fel, hogy valamely okmányt aláírással kell ellátni, ezek a vidékiek nem jönnek zavarba: minden eléjük tett nyomtatványt „lehüvelykeznek”. Ez oly módon történik, hogy a tollat a balkézbe veszik, amelynek hegyét a tintába mártják és ennek hátoldalát végig húzzák a hüvelykujj domború felületén, majd a nyomtatvány megjelölt helyére nyomják a tintás ujjat. Ennek a lenyomatnak másolatát senkisémm tudja előállítani. (The Post.) Dr. L. B.

TÁVIRÓ.

Angolország.

Az utolsó Morse-távirat a londoni központi táviróhivatalban. A pont és vonásrendszer szerint továbbított Morse táviratozás történetében folyó évi szeptember havában nagyjelentőségű esemény játszódott le a londoni központi táviróhivatalban, amely e rendszer abbahagyásával átért az írógépes rendszerű (start-stop, téléimprimeur) táviratozásra. A 70 éven át Londonban használt Morse rendszer elbúcsúztatása nem történt semmiféle megható jelenet közepette. Az utolsó pont-vonásos távirat egy háztartási tárgyú s a Kent grófsági Sidcup-ba szóló távirat volt. A továbbítás befejeztével a gépkezelő megállította Morse gépét . . . mindörökre. (J. T. 1934. 13.)

Ausztrália.

A címzett által fizetendő táviratok. Ausztrália belföldi táviróforgalmában a feladónak jogában áll táviratát olyképen

feladni, hogy annak díját a címzettől szedjék be. E táviratok díjköteles jelzése a „collect” szó, amelyért egy szó díját számítják fel.

E táviratok feladásának feltételei a következők:

1. Abban az esetben, ha a feladót a felvevő postahivatal vezetője vagy felelős megbízottja ismeri, annak írásban kell köteleznie magát, hogy abban az esetben, ha a címzett a díjat nem fizetné meg, azt ő fogja megfizetni s azonkívül megfizeti a díj meg nem fizetését közlő távirati értesítés díját is.

2. Ha a feladót a felvevő postahivatal főnöke vagy felelős megbízottja nem ismeri, letétet kell a hivatalnál elhelyeznie, amely a címzett által meg nem fizetett távirási díj és a távirati értesítés díjának fedezésére szolgál. (B. I. D. 1934. 10.)

Franciaország.

Képtávíró szolgálat Franciaország—Dánia és Svédország közt. Egyrésztől Páris, Strasbourg, Lyon, Nice, Marseille, Toulouse és Bordeaux, másrésztől Koppenhága és Stockholm közt nyilvános képtávíró szolgálat nyílt meg. A továbbítandó kép nagysága szerint számított díj négyzetcentiméterenként:

A Dániával való forgalomban
Nice, Paris és Lyonból 1 fr. fr. 40 cts.
Strasbourgól 1 fr. fr. 15 cts.
Marseille, Toulouse és
Bordeaux-ból 1 fr. fr. 65 cts.
A Svédországgal való forgalomban.
Paris, Lyon és Nice-ből 1 fr. fr. 70 cts.
Strasbourgól 1 fr. fr. 45 cts.
Marseille, Toulouse és Bordeaux-ból 1 fr. fr. 95 cts.
A díjminimum a 100 cm² nagyságú kép továbbítási díja.

A képtáviratok az érdekelt országok összes postahivatalaiban feladhatók.

(B. I. D. 1934. 10.)

Németország.

Képes táviró-levelezőlapok rendszerezésével foglalkozik a német posta, amelyeket a magánfelek válthatnának egymással a német belföldi forgalomban. A képtávíró útján továbbított fényképlapok esküvői vagy más alkalmakból készült jeleneteket továbbítanak. Az új küldeményfaj a kirándulásokra menő vagy utazó turisták számára is támogatásra érdemesnek mutatkozik, mert tájképek vagy más utazási jelenetek továbbítására is igen alkalmas. Az összes német posta és táviróhivatalokban feladható és a német belföldi forgalomban váltható képtávíró-levelezőlapok díja 100 cm² nagyságú felületért 4 márka. (B. I. D. 1934. 10.)

TÁVBESZÉLŐ.

Angolország.

Díjleszállítás az angol helyközi távbeszélő forgalomban. Az angol postaminiszter október hó 1-től kezdve lényegesen leszállította a 120 kilométernél nagyobb távolságra folytatott helyközi távbeszélgetések díját. Az éjjeli órákban, vagyis este 7-től reggel 5-ig a 120 kilométernél nagyobb távolságokra folytatott összes 3 perces helyközi beszélgetések díja egységesen 1 shilling. A bevétel veszteségét, amelyet azonban a forgalom emelkedése révén bőségesen kárpótoltnak remélnek, 500.000 font sterling-re becsülik az angolok. Ugyancsak mérsékelt díjak vannak érvényben az 5—9 óra, valamint a 14—19 óra közt folytatott helyközi beszélgetéseknél. Az újonnan megállapított teljes helyközi beszélgetési díj, amely a 9—13 óra közti forgalomra érvényes, a 120—200 kilométeres távolságokra 2 shilling 6 penny, míg ennél nagyobb távolságokra 4 shillingig emelkedik. A közbenső díjak 2 shilling és 3 shilling 6 penny közt mozognak.

Az új mérsékelt éjjeli forgalom igénybevétele október első hetében, amely egyúttal távbeszélő propaganda hétnek is számított, minden várakozáson felül jól ütött be. Úgy vélik, hogy még az első roham lecsillapodása után is az éjjeli helyközi távbeszélő forgalom legalább 4000 beszélgetést fog naponta felmutatni a díjmérséklést megelőző napi 1700 beszélgetéssel szemben. (E. F. 1934. 37.)

Távbeszélő propagandahét Angliában.

Az elmúlt október hó első hetében az angol postaigazgatás a távbeszélő népszerűsítése érdekében távbeszélő propagandahetet rendezett. A propagandahét a távbeszélő díjak mérséklésével kezdődött, amely október 1-én lépett életbe. Vagy 200 nagyobb városban a postahivatalokban, illetőleg más alkalmas helyeken ünnepeket rendeztek; a közönséget meghívták a távbeszélő központok megtekintésére, hogy lássák, miként működnek azok a forgalom lebonyolításánál. A londoni lordmajor első napon megtekintette a Tamsén horgonyzó „Monarch” nevű kábelrakó hajót, sőt délután London 15 elővárosának polgármesterei is utánozták. A hajót a hét folyamán még mások is számosan megtekintették.

Liverpoolban a postaminiszter volt jelen az ünnepeken, Derby-ben Thomas, a brit dominiumok államtitkára látogatta meg az erősítő állomást és rádiótávbeszélgetést folytatott a capetowni délafrikai főbiztossal. Glasgow-ban a csendőrparancsnok látogatta meg a távbeszélő hivatalt, akit az egyetem, a börze és a kereskedelmi

kamara képviselői kísérték. A városban kivilágított villamosvasúti kocsit szolgáltatta fel a közönséget: „Szeress magadnak távbeszélőt.” Cardiff, Swansea, Newport és Gloucester távbeszélőhivatalai az ünnepi látogatások alatt hangosanbeszélő vezetékkel voltak odakapcsolva s így itt is végig hallgathatták a beszédeket. Edinburghban 5-én avatták fel az új távbeszélő-palotát.

Anglia összes kereskedelmi és ipari egyesületei mindent megtettek a távbeszélő hét sikerének emelése érdekében. Az ország összes nagyobb helyein a kirakatok tele voltak a közönséget a távbeszélő berendezésére felszólító hirdetéssel. Több mint 250.000 falragaszt használtak el. A postahivatalokban külön tudakozó munkahelyek adtak felvilágosítást a közönségnek a berendezés részleteire nézve s mindjárt fel is vették a csatlakozás bejelentését. A mozgósínházak szintén támogatták e téren a postát. Leedsben, Belfastban, Edinburghban, New Castle-on-Tyne-ban és Liverpoolban szintén volt távbeszélő kiállítás. A közönség végül Rugby-ben a rádióállomást is megtekinthette, hogy lássa miként bonyolítják le a rádióforgalmat a világ minden részével. (E. F. 134. 37.)

Mennyit lehet 3 perc alatt beszélni? A Southwestern Bell Telephone Co. megvizsgálta, hogy hány szót lehet rendes körülmények közt 3 perc alatt, vagyis a beszélgetési díj egységideje alatt beszélni. Megállapítást nyert, hogy távbeszélőn 9 perc alatt a beszélgetés minden meggyorsítása nélkül 378 szót lehet továbbítani. Ha ezt a szótömeget levél útján kívánók továbbítani, úgy az két gépirásos oldalnyi szövegnek felelne meg. (E. F. 1934. 37.)

VEGYES.

Belgium távközlési üzemeinek legújabb eredményei. Az 1934. február hó 28-ával záródó belga költségvetési évben a gazdasági válság elhúzódása ellenére, a belga gazdasági életnek bizonyos megállapodottságát és megerősödését lehet észlelni, aminek visszahatása volt a táviró és távbeszélő forgalmára és bevételeire. A forgalom és a bevételek, amelyek addig erősen csökkenő irányzatot mutattak, az 1933/34-es költségvetési évben gyenge megerősödést értek el, amit az alábbi összehasonlítás bizonyít:

1931—32-ben	378,827.000 fr.
1932—33-ban	364,349.000 „
1933—34-ben	367,943.000 „

Ez az emelkedés azonban csak a belső forgalom bevételeire vonatkozhat, míg a nemzetközi forgalomban csak az előbbi állapotot sikerült megtartani.

Különben az 1933—34-es költségvetési évet a kiadások erős csökkentése jellemzi:

1931—32-ben	202 millió fr.
1932—33-ban	187 „ „
1933—34-ben	172 „ „

ami 15%-os csökkentésnek felel meg, az 1931—32-es állapothoz viszonyítva. E csökkenés a fizetések és munkabérek leszállításának, valamint az anyagárak olcsóbbodásának az eredménye.

Ami a két üzemág bevételeinek összehasonlítását illeti, az a táviróra kedvezőtlen, mert a táviró bevételei 1933—34-ben, az 1932—33. év bevételeihez viszonyítva 1,895.956 fr. csökkenést mutatnak. Ézzel szemben a távbeszélő bevételei 6,397.210 fr. emelkedésről adnak számot. A távbeszélő előfizetési díjak fizetésének negyedévi engedélyezése ugyanis megnövelte az előfizetők számát s az az 1933. februári 226.885-ről 1934. februárjában 234.144-re ugrott fel.

Ugyanilyen képet mutat a két üzem forgalmi adatainak összehasonlítása is. A táviróforgalom a gazdasági válság és a távbeszélő versenye következtében mind a belföldi, mind a nemzetközi viszonylatokban tovább csökkent. A csökkenés mérve még is enyhült. Így a belföldi táviróforgalom 1933/34-ben csak — 3.92%-os csökkenést mutatott az 1932/33. évi — 6.28%-al és az 1931/32. évi — 8.89%-al szemben. A nemzetközi forgalom csökkenése 1933/34-ben — 4.70% volt, míg 1932/33-ban — 17.09%, 1931/32-ben — 10.28%. A nemzetközi átmenő táviróforgalomban ellenben 0.37%-os gyenge emelkedést lehetett az utolsó évben megállapítani.

Az előfizetőkkel távbeszélőn váltott táviratok darabszáma 1933-ban 2,626.564-re emelkedett az 1932. évi 2,620.271 darabbal és az 1931. évi 2,937.066 darabbal szemben.

A helyi távbeszélgetések darabszáma egyik évről a másikra 194,739.753-ról 203,762.984-re ugrott, ami 4.6%-os emelkedésnek felelt meg. A helyközi távbeszélő forgalom beszélgetéseinek száma 31,662.611-ről 32,196.650-re emelkedett, ami 1.7%-os javulást mutat.

A nemzetközi távbeszélő forgalom viszont 2.2%-os gyengülést tüntetett fel az utolsó évben, mert az indított és érkezett beszélgetések száma 2,260.386-ról 2,209.983-ra csökkent. A politikai nehézségek s a sokféle természetű gátló körülmények kétségen kívül nagyban hozzájárultak a nemzetek közti kereskedelmi és pénzügyi kapcsolatok visszafejlődéséhez, aminek a nemzetközi távbeszélő forgalomra mindjárt meg volt a maga visszahatása.

(J. T. 1934. 10.)

A távbalátás legújabb németországi eredményei. A távbalátás műszaki fejlesztésének, valamint az adóberendezések üzemének irányítását a német birodalmi posta intézi. A birodalmi posta a szakiparral együttműködve az utolsó években a műszaki részt annyira fejlesztette, hogy ezidőszerint Berlinben már kész távbalátó-műsorszóró adóberendezés áll rendelkezésre. Ez a berendezés Berlin—Witzlebenben a rádióműsorszóró-toronyban van. Két ultrarövid-hullámú adóból áll, amelyek közül az egyik a kép, a másik a hang adására szolgál. A hozzátartozó két antenna a torony csúcsán van felszerelve. A két adó modulálásához szükséges szerelvények a Rognitzerstrasse egyik köztes házában vannak elhelyezve. Hangosfilmek rendes távbalátó leadásaival naponta a reggeli, délutáni és esti órákban kísérleteznek. Ezek nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a távbalátás iparának, valamint a hivatalos köröknek is megadják az alkalmat a távbalátó vevőberendezések kipróbálásához, úgyszintén a vételi viszonyok, a hatástávolságok stb. gyakorlati megismeréséhez. A szakipar buzgón foglalkozik a piacképes vevőberendezések előállításának kérdésével s így remélni lehet, hogy több cég rövidesen használható vevőberendezéseket fog eladni.

Az első berlini hangosfilm leadóállomást mintaállomásnak tervezik. A német posta ezen a leadóállomáson folytatólagos javításokat és tökéletesítéseket fog végezni s az összes kísérleteket, amelyek a távbalátó-rádióműsorszóró fejlődéséhez szükségesnek fognak mutatkozni, erről az állomásról fogja folytatni. A német posta arról is gondoskodott, hogy olyan adóberendezés is álljon itt rendelkezésre, amelynek segítségével egyes személyek fejkepeit s kisebb jeleneteket is közvetlenül lehessen továbbítani. Azonkívül a természetes világitásnál szabadban felvett jeleneteknek az adóállomás igénybevétele mellett kocsira szerelt filmadóval való adási kísérleteit is tervezik.

Egész Németország távbalátó leadásokkal való ellátásának kérdését oly módon érlelik meg, hogy Berlin és a Harz hegység legmagasabb hegycúcsa, a „Brocken“-közt távbalátó kísérleteket végeztetnek.

A távbalátás műsorszámainak az adóállomáshoz való oda hozatalát is csak hazamosabb kísérletezésekkel tudja a német posta megérlelni, mert ez a közvetítés vagy ultrarövidhullámos irányított antennákkal rádióúton, vagy külön erre a célra épített kábelek igénybevételel történhetik.

A rendelkezésre álló távbeszélő kábelek távolbalató leadások átvitelére nem alkalmasak. Legutóbb azonban a német postának a kábelgyártó iparral karöltve sikerült a távolbalátás céljaira alkalmas kábeleket gyártatni. Ilyen új rendszerű kábelt már legközelebb Berlinben is fektetni fognak s ez főleg arra fog szolgálni, hogy azon a távolbalató átvitelekkel kapcsolatban, gyakorlati számításokat végezzenek. Kedvező eredmények esetén meg lehetne próbálni távolbalátó előadásoknak nagyobb távolságokra is kábelek igénybevételével történő továbbítását. Később aztán, úgy amint az a rádióműsorszórónál történik, a távolbalátás jeleneit bármelyik tetszés szerinti helyről az adóhoz lehetne terelni. Ha aztán ilyen kábelek már vannak, akkor azokat különösebb nehézség nélkül más műszaki célokra, pld. a távbeszélőnek a távolbalátással való kombinálására is fel lehetne használni. Ez a távolbalátással kombinált távbeszélő forgalom azonban igen nagy költségek miatt csak rendkívüli esetekben jöhetne szóba pld. az egyes nagyobb városok közt egy-egy távolbalátós távbeszélő összeköttetés létesítése esetén.

Mindezeket az említett s Németországban a távolbalátás fejlesztése érdekében megvalósításra kerülő terveket több év alatt lehet csak megvalósítani. Bár e tervek igen tekintélyes költségeket fognak felemészteni, a német posta a távolbalátás fejlesztése érdekében e munkálatoakat minden erejével támogatni kívánja.

Ami a Berlin és a Harzhegység „Brocken” csúcsa közti távolbalató kísérleteket illeti, ezekre vonatkozólag meg kell említeni, hogy a Berlin—witzlebeni adóállomásnak, mivel az ultrarövid hullámokkal dolgozik, csak 40—60 kilométeres a hatástávolsága. Ha tehát a berlini minta szerinti távolbalató leadásokkal akarnák egész Németországot ellátni, akkor igen tekintélyes számú adóra volna szükség. Tekintettel azonban arra a körülményre, hogy az ultrarövid hullámrendszerű adók hatástávolsága az adó tengerszínfeletti magasságával növekedik, nyilvánvaló, hogy előnyt jelent, ha az ilyen adókat magas hegyek csúcsain helyezik el. Így Közép-németországnak ilyen leadásokkal való ellátásánál a Harz hegység legmagasabb pontja a „Brocken” igen alkalmas volna az adó elhelyezésére. Erről a hegyről, amely 1142 méter magasán fekszik a tenger színe felett, már 100—150 kilométeres hatástávolságot lehetne elérni. Így a német posta távolbalató kísérletei közt szerepelnek azok is, amelyek a Brockennek mint távolbalató leadóállomásnak a kipróbálását

célozzák. E kísérleteket már el is kezdték. Egy járműre szerelt távolbalató adóberendezést, az ultrarövid hullámrendszerű adót is beleértve, már meg is rendelt a német posta s e berendezést a Brocken csúcsán 1935. nyarán kívánja felállítani s vele a kísérleteket elkezdetni, hogy ily módon megállapítsák, mely német városokban tudnak kielégítő vételt elérni, ami más szóval tisztázná azt is, jogosultak-e a magaslati fekvéshez fűzött remények. Ha a kísérletek beválnak, úgy a Brockenen nagyobb teljesítményű állandó adóállomást állítanak fel. A járműre szerelt adóberendezés így újabb más magaslati helyekről folytatandó kísérletek céljaira fel fog szabadulni. Hogy a magaslati fekvéshez fűzött remények nem jogosulatlanok, azt a Brockenről a legutolsó hetekben folytatott vételkísérletek igazolják. Ezeknek az volt a céljuk, hogy megállapítsák, mely mértékben válik lehetővé a Berlin—witzlebeni adó leadásainak a Brockenen való vétele. A berlini adóállomás antennájáról nézve a Brocken csúcsa 1000 méterrel fekszik a látóhatár alatt. Az eddigi tapasztalatok szerint így aránylag csak gyenge mezőerőséget remélhettek a Brockenen, tekintve, hogy a Brocken és Witzleben közti távolság légvonalban 200 kilométer. E vételkísérletekhez a Reichspostzentralamt távolbalató-kísérleti kocsiját használták, amelybe a mérések céljaira értékes távolbalató vevőberendezés van beépítve a hozzátartozó mellékkészülékekkel együtt. Antennául egy 3—4 méter hosszú rúd szolgált, amely a kocsii tetejére volt erősítve. A kezdeti nehézségeinek leküzdése után sikerült a witzlebeni állomás által leadott képekből a Brockenen jó képeket készíteni. Számolni lehet tehát arra, hogy az erős ultrarövid hullámrendszerű adóállomások hatástávolsága tényleg jóval nagyobb lett mint amilyen a közvetlen látótávolságnak megfelelt volna. Fading jelenségeket vagy időjárás, illetőleg napszaki befolyást nem figyeltek meg. A kép az egész megfigyelési idő alatt meglehetősen egyenletesen erős volt. Bár a kép jósága e kísérleteknél még nem volt teljesen kielégítő, mert a vevőerősítők teljesítőképességük határán állottak, még is remény van arra, hogy a vevőberendezés és a vevőerősítők további tökéletesítése esetén a berlini leadást a Brockenen oly jól fogják tudni venni, hogy azt a Brockenen felállított adó modulálására is fel lehet használni. Ennek az volna a nagy előnye, hogy a Brockenen felállított adót Berlinből rádióúton lehetne modulálni, ami addig, amíg távolbalató modulációs kábelek rendelkezésre nem állanak, igen nagy jelentőségű volna.

(E. F. 1934. 37.)

Dr. H. F.

HIREK.

Nouvelles.

Dr. Raeber Józsefnek, a távközlés berni nemzetközi irodája igazgatójának elhalálásával kapcsolatban, amelyről már mult lapszámunkban röviden megemlékeztünk, visszapillantást vetünk az elhunyt kiváló férfiúnak nemzetközi Egyesületünk érdekében kifejtett működésére.

Az elhunyt 1928 február 1-én vette át a nemzetközi iroda vezetését, amelynek igazgatói állása H. L. Etiennek, a washingtoni nemzetközi táviróértekezletről haza utazó elődének, a De Grasse tengeri gőzösön 1927 december hó 16-án bekövetkezett váratlan elhunytával ürült meg. Mielőtt dr. Raeber a nemzetközi iroda vezetését átvette volna, Scwiz svájci kantonban, Küsnachtban volt államtanácsos.

Hét esztendősz igazgatói működése alatt résztvett 1928-ban a brüsszeli nemzetközi táviróértekezleten, valamint 1932-ben a madridi nemzetközi táviró és rádiótáviró értekezleteken, ahol kiváló jogi ismereteivel értékes szolgáltatásokat végzett különösen a táviró és rádiótáviró Egyezmények egyesítésének előkészítésével kapcsolatban. Igen sokszor képviselte továbbá a nemzetközi irodát a különböző nemzetközi tanácsadó bizottságok (C. C. I.) ülésein is. Kiváló szellemi képességei és mindig szolgálatkész, tapintatos modora általános megbecsülést és szeretetet szerzett neki mindazoknál, akik vele valaha is érintkeztek.

Elhunytá alkalmából a m. k. postavezérgazgatóság átiratban fejezte ki mind a nemzetközi irodának, mind az elhunyt családjának legőszintébb részvétét.

A jóléti alapítvány kezelési bizottsága családfő, feleség és gyermekek után temetési segélyek fejében 1934. évi október hónapban az alábbi összegeket folyósította.

A) A táblázat II. csoportjába tartozó alkalmazottaknál 4 esetben 2400 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 640 pengő került volna kifizetésre.

B) A III. csoportba tartozó alkalmazottaknál 14 esetben 4.960 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 1.648 pengő lett volna esedékes.

C) A IV. csoportba tartozó alkalmazottaknál 37 esetben 9.236 pengőt. Ezzel szemben a régi alapon csak 3.448 pengő került volna kifizetésre.

Az 1934. évi október hó folyamán folyósított temetési segélyek összege tehát 55 esetben 16.596 pengőt tett ki, míg a régi alapon csak 5.736 pengő került volna kifizetésre.

A m. kir. posta személyzetének országos méhészeti egyesülete ezévi rendes közgyűlésén az egyesület 15 éven át volt ügyvezető alelnökét, dr. Zsögön Béla főigazgatót — aki egyesületi tisztségéről nyugalomba vonulása miatt lemondott — az egyesület és a martonvásári telep fejlesztése érdekében kifejtett érdemei elismerésül, örökös tiszteletbeli elnökévé választotta meg. Ugyanakkor az egyesület elnökévé Szathmáry Ferenc főigazgatót, társelnökké Ipolyi Ferenc hiv. igazgatót, alelnökévé pedig Léstyán István főigazgatót választotta meg. Bár a súlyos gazdasági helyzet ebben az egyesületben is érezteti hatását, de az egyesület új vezetősége bizik abban, hogy önzetlen fáradozással a nehézséget sikerül elhárítani és az egyesület további fejlődését biztosítani.

A Távközlés Nemzetközi Egyesülete berni irodájának új igazgatójává a svájci szövetség a f. é. november hó 8-iki ülésén dr. Ernst Ferenc hirlapírót, a svájci szövetség tanács titkárát nevezte ki. Az új igazgató 1935 évi január hó 1-én kezdi meg működését.

Könyvszemle.

Bibliographie.

Postás Szaknaptár címen, dr. Kovács József postaigazgató szerkesztésében immár 39. éve jelenik meg az állami és postamesteri személyzetnek szinte nélkülözhetetlen évkönyve. A Postás Szaknaptár évről-évre izmosodó tartalmával valóságos postás kincses-kalendárium, mely minden közérdekű és postás vonatkozású adatot megbízható pontossággal és lelkiismeretességgel közöl. Minden rendű és rangú postaalkalmazott igazi barátja, mely hivatali életének minden változásánál, szolgálatba lépéstől — nyugdíjbavonulásáig elkíséri, tanáccsal látja el. Sok olyan adatot tartalmaz, melyet máshol vagy egyáltalában nem, vagy csak jelentős utánjárással lehetne összeszedni. A Szaknaptár 1935. évi kötete december hó 15-én jelenik meg. Előfizetési ára postaalkalmazottnak — a jelentékenyen bővített tartalma ellenére is, maradt négy pengő 50 fillér. Megrendelhető dr. Kovács József postaigazgatónál Budapest 114. címen vagy a Postás Szaknaptár 11.470. számú csekk-számlájára biankó befizetési lap útján történő befizetéssel.

Kiadó: Dr. LÖRINCZY GABOR, m. kir. postatanácsos.

Fővárosi Nyomda Rt., Lovag u. 18. — Felelős v.: Duchon J.